

**§ 16 a. stk. 1 miljøgodkendelse af
husdyrproduktion på
Fiskbækvej 15, 6300 Gråsten**

Meddelt d. 26. september 2019

Meddelt af Erhverv & Affald

Sønderborg Kommune

Baggrund og læsevejledning

Kommunens afgørelse og vilkår der gælder for husdyrbruget samt de generelle juridiske forhold omkring afgørelsen, herunder klagevejledningen, og bilag kan læses i kapitel A, B, C og D.

Som følge af VVM-direktivet skal der ved ansøgning om miljøgodkendelse foretages en miljøkonsekvensvurdering der er en proces, som bl.a. indebærer krav om inddragelse af offentligheden og udarbejdelse af en miljøkonsekvensrapport. Selve miljøkonsekvensrapporten kan læses som en selvstændig del i kapitel E.

Visse projekter om intensiv husdyravl, der kan have væsentlig indvirkning på miljøet, skal gennemgå en sådan proces, inden der kan meddeles tilladelse. Ansøgeren har ansvaret for at udarbejde miljøkonsekvensrapporten og at miljøkonsekvensvurderingen er fuldstændig og af tilstrækkelig høj kvalitet i forhold til oplysninger om husdyrbruget og vurderinger af miljøpåvirkningerne. Vurderingerne i miljøkonsekvensrapporten er et resultat af dialog med ansøger i forbindelse med sagsbehandlingen, og den danner grundlag for kommunens afgørelse og de stillede vilkår.

Registreringsblad

Husdyrbruget

Husdyrbrugets CVR-nummer	41073411
Husdyrbrugets navn	Gråsten Landbrugsskole
Beliggenhedsadresse	Fiskbækvej 15
Postnummer	6300
By	Gråsten

Ansøger

Ansøger navn	Gråsten Landbrugsskole
Ansøger adresse	Fiskbækvej 15
Ansøger postnummer	6300
Ansøger by	Gråsten
Ansøger telefon	74651024
Ansøger email	nhs@gl.dk

Konsulent

Konsulent Cvr	25160428
Konsulent virksomhedsnavn	Landboforening Syd
Konsulent navn	Anne Lausten Hansen
Konsulent adresse	Jens Terp-Nielsens Vej 13
Konsulent postnummer	6200
Konsulent by	Aabenraa
Konsulent telefon	20213138
Konsulent email	alh@landbosyd.dk

Ejendom

Ejendomsnummer	5400006418
CHR numre	47984

Godkendelsen er udarbejdet af:

Sagsbehandler: Ann-Kathrin Tessin

Sønderborg Kommune

Landbrugsgruppen

Erhverv og affald

Rådhusstorvet 10

6400 Sønderborg

Sagsnummer: 19/27609

Kvalitetssikret af: TKOB

Indhold

A. Afgørelse	1
1) Baggrund for afgørelse	2
2) Begrundelse for de stillede vilkår og øvrige krav	3
3) Lovgrundlag	6
4) Udnyttelsesfrist og kontinuitetsbrud	6
5) Revurdering af miljøgodkendelsen	6
6) Andre tilladelser og dispensationer	6
B. Vilkår for husdyrbruget	7
Generelle vilkår	7
Husdyrbrugets beliggenhed og planmæssige forhold	7
Produktionsareal	7
Ventilation	9
Teltoverdækning	9
Foderopbevaring	10
Energi og vandforbrug	10
Affald	10
Råvarer og hjælpestoffer	10
Driftsforstyrrelser og hjælpestoffer	11
Gødningsproduktion- og håndtering	11
Fluer og skadedyr	11
Kemikalier og andre stoffer	12
Støj fra anlægget og maskiner	12
Husdyrbrugets ophør	13
C. Offentlighed og klagevejledning	14
Nabo- og partshøring	14
Annoncering af afgørelse	14
Klagevejledning	14
Civilt søgsmål	15
D. Sagshistorik	16
E. Miljøkonsekvensrapport til § 16 a udarbejdet af konsulent Anne Lausten Hansen fra Landbosyd	17

A. Afgørelse

Sønderborg Kommune meddeler miljøgodkendelse efter husdyrbruglovens § 16 a stk. 1 på Fiskbækvej 15, 6300 Gråsten, matrikel 58a Gråsten Gods, Gråsten – Adsbøl, til udvidelse af svine- og kvæghold i eksisterende stalde samt ny karantænestald og ensilageplads med de stillede vilkår i afsnit B.

Miljøgodkendelsen omfatter hele husdyrbruget. Det vil sige både de eksisterende og nye anlæg.

Der godkendes følgende produktionsarealer:

Kvæg

404 m² produktionsareal dybstrøelse til malkekøer, kvier og stude.

528 m² produktionsareal fast drænet gulv med skraber og ajlefløb til malkekøer, kvier og stude.

1.589 m² produktionsareal sengestald med spalter (kanal, bagskyl eller ringkanal) til malkekøer, kvier og stude.

146 m² produktionsareal sengestald med fast gulv til malkekøer.

209 m² produktionsareal dybstrøelse til kalve (under 6 mdr.)

Heste

205 m² produktionsareal dybstrøelse til heste.

Svin

692 m² produktionsareal toklimastald med delvist spaltegulv til smågrise.

201 m² produktionsareal drænet gulv+ spalter (50%/50%) til smågrise.

62 m² produktionsareal drænet gulv+spalter (33%/67%) til slagtesvin.

153 m² produktionsareal delvist spaltegulv, 25-49 % fast gulv til slagtesvin.

144 m² produktionsareal fulldrænet gulv (kummer under hele arealet) til alle svin.

522 m² produktionsareal kassestier delvist spaltegulv til diegivende søer.

836 m² produktionsareal delvist spaltegulv til løsgående søer, golde og drægtige.

131 m² produktionsareal delvist spaltegulv til individuel opstaldning af søer, golde og drægtige.

Der tillades følgende flexgruppe i klimastald (fuld kumme):

- Flexgruppe Alle svin på 144 m²

Der godkendes følgende gødningsareal:

1.416 m² gødningsareal til flydende husdyrgødning.

323 m² gødningsareal til fast husdyrgødning.

Der godkendes følgende projekterede anlæg:

En karantænestald på 30 m² med drænet gulv+ spalter (33%/67%).

En ensilageplads på 450 m² i tilknytning til de eksisterende ensilagepladser.

Det godkendte staldanlæg kan med denne miljøgodkendelse udnyttes fuldt ud inden for grænserne for dyrevelfærdsreglerne. Se en oversigt over staldarealet i figur 1.

Figur 1 - oversigt over produktionsarealer og ensilageplads

1) Baggrund for afgørelse

Sønderborg Kommune meddeler godkendelsen, da det vurderes, at ansøgeren har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen ved anvendelse af bedste tilgængelige teknik, og at husdyrbruget i øvrigt kan drives på stedet uden at påvirke omgivelserne på en måde, som er uforenelig med hensynet til omgivelserne. Sønderborg Kommune vurderer at miljøgodkendelsen, med de stillede vilkår for lokalisering, indretning og drift af husdyrbruget, sikre at husdyrbruget ikke vil medføre en væsentlig påvirkning af miljøet eller andre væsentlige gener.

Godkendelsen er baseret på de oplysninger, der er redegjort for i ansøgningsmaterialet, skema 211399 version 2 og miljøkonsekvensrapporten i kapitel E. I bilag 1 kapitel D ses en oversigt over versionshistorikken og hvilke ændringer der er blevet foretaget som følge af Kommunens sagsbehandling.

Sønderborg Kommune har, i forbindelse med en forespørgsel om muligheden for at få en § 16 a godkendelse i marts 2019, været i dialog med konsulent og Gråsten landbrugsskole, bl.a omkring berigtigelse af gulvtyper. Sønderborg Kommune har i den sammenhæng været på et tilsyn på bedriften for at fastlægge den egentlige nudrift.

Historik

Husdyrbruget har en miljøgodkendelse fra 2003. Der er efterfølgende anmeldt en ændring af dyreholdet i 2010 og igen i december 2013. Husdyrbrugets miljøgodkendelse blev revurderet d. 27. maj 2014. Den tilladte husdyrproduktion på ejendommen er 360 årssøer, 11.000 smågrise 7,2-34 kg, 742 slagtesvin 34-108 kg, 200 polte 40-107 kg, 160 malkekøer tung race, 180 opdræt 0-25 mdr. tung race og 4 heste 300-500 kg.

Ansøgningen om miljøgodkendelse efter stipladsmodellen er indsendt for at kunne producere efter de nye fleksible regler, hvor ansøger frit kan producere i staldene uden begrænsninger i antal og dyr på stald samt deres vægt og alder.

Erhvervsmæssigt nødvendigt

Sønderborg Kommune vurderer, at miljøgodkendelse til at udnytte eksisterende staldes produktionsarealer og etablering af en karantænestald og en ensilageplads er erhvervsmæssigt nødvendigt for husdyrbrugets fortsatte drift, da etableringen vil betyde at smitterisikoen mindskes og at staldanlægget kan udnyttes fuldt ud.

Biaktivitet

Ejendommens halmfyre betragtes som en biaktivitet, hvorfor halmfyret ikke omfattes af miljøgodkendelsen, som kun omfatter husdyrbrugsaktiviteterne. Forurening fra halmfyret er omfattet af miljøbeskyttelsesloven. Da halmfyrets effekt er under 1 MV, skal forurenende forhold i forbindelse med halmfyret i stedet reguleres efter miljøbeskyttelseslovens generelle regler for forureningsregulering (§ 42).

2) Begrundelse for de stillede vilkår og øvrige krav

Ifølge husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens § 25, skal husdyrbrug med en ammoniakemission på mere end 750 kg NH₃-N pr. år reduceres til emissionen ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik (BAT).

Husdyrgodkendelse.dk beregner automatisk den vejledende emissionsgrænseværdi for ammoniak opnåelig ved anvendelse af BAT. Ammoniakemissionsniveauet fra bedriften må maksimalt være 6767 kg NH₃-N/år.

De vejledende BAT-krav til ammoniakemission er overholdt, da ammoniakemissionen fra det ansøgte projekt er beregnet til 6643 kg NH₃-N /år.

Husdyrbruget på Fiskbækvej 15 har mindre end 750 pladser til søer og er derfor ikke omfattet af BAT-konklusionerne for intensivt opdræt af fjerkræ eller svin. For at leve op til § 1, stk. 1-8 i husdyrbrugsloven og bilag 1, B stk. 8 i Bekendtgørelse om godkendelse og tilladelse mv. af husdyrbrug, vurderer Sønderborg kommune at det til stadighed er BAT for ikke IE brug at leve op til nedenstående:

Godt landmandsskab

Der er udarbejdet en beredskabsplan hvor forholdsregler i forbindelse med uheld med kemikalier og gylle, brand mv. er beskrevet.

Sønderborg Kommune stiller vilkår om, at beredskabsplanen skal opdateres engang om året.

BAT Energi- og vandforbrug

BAT overholdes i forhold til energiforbruget bl.a. ved at der er opsat lavenergibelysning i form af LED i halvdelen af svinestaldene. Der arbejdes desuden på andre energibesparende tiltag.

Der er BAT på vandforbruget, da vandforbruget registreres, og evt. lækager identificeres og repareres hurtigst muligt. Desuden sættes staldene i blød og vaskes med højtryksrensere, hvilket er vandbesparende.

For at begrænse spild af ressourcer, stiller Sønderborg Kommune vilkår om vand-, el- og fyringsolieforbrug.

Gødningshåndtering

Der er både elever, medhjælpere og driftsledere der til dagligt holder opsyn med gyllebeholderne og overpumpning af gylle fra staldene. I 2018 har der været et gylleuheld pga. manglende opsyn med pumpen. På den baggrund, vurderer Sønderborg Kommune, at der skal monteres en tidsstyret timer på pumpen, eller lignende foranstaltninger, der sikrer, at der ikke kan overpumpes mere gylle end gyllebeholderne kan rumme.

For at minimere risikoen for udslip af gylle i forbindelse med pumpning stiller Sønderborg Kommune vilkår om en tidsstyret timer på overpumpningsenhederne.

Landskabelige værdier

Sønderborg Kommune vurderer, at denne ansøgning ikke medfører en væsentlige direkte eller indirekte påvirkning af kulturarv eller landskab. Der sker med det ansøgte ingen væsentlige bygningsmæssige ændringer, og alle bygningsmæssige ændringer er i umiddelbar tilknytning til den eksisterende bygningsmasse.

Dispensationer

Lugt

Sønderborg Kommune meddeler dispensation for lugtgeneafstanden til enkeltbolig på bojskovvej 19, da godt 82 % af lugtgeneafstanden er overholdt, og fordi lugtemissionen reduceres tilsvarende i staldafsnit der ligger nærmere naboen, ifølge skema 211399 i husdyrgodkendelse.dk.

Afstandskrav

For de eksisterende staldanlæg er afstandskravet på 25 m til levnedsmiddelvirksomhed ikke overholdt for kostalden til den nye gårdbutik. Fra butikken vil der blive solgt mælk fra ejendommens egen kvægbesætning. Ansøger skriver, at der vil være stor fokus på god hygiejne og at mælken pasteuriseres inden salg, og at alle øvrige tilladelser er indhentet. Sønderborg Kommune vurderer derfor, at der ikke vil være en sundhedsmæssig risiko ved, at gårdbutikken er placeres nærmere end 25 m fra kostalden og der dispenseres derfor for afstandskrav til levnedsmiddelvirksomhed jf. § 9 stk. 3 i husdyrbrugloven.

Samlet vurdering

På baggrund af de stillede vilkår og ovenstående begrundelse for og særlige forhold på husdyrbruget er det Sønderborg Kommunes samlede vurdering, at det ansøgte projekt overholder anvendelse af den bedste tilgængelige teknik (BAT), og at projektet ikke indebærer væsentlige indvirkninger på miljøet, herunder i forhold til omgivelsernes sårbarhed og kvalitet, i forhold til navnlig:

- Landskabelige værdier
- Natur med dens bestande af vilde planter og dyr og deres levesteder, herunder områder, der er beskyttet mod tilstandsændringer eller fredet udpeget som internationalt naturbeskyttelsesområde eller udpeget som særlig sårbart overfor næringsstofpåvirkning
- Jord, grundvand og overfladevand
- Lugt-, støj-, rystelser-, støv-, flue-, transport-, og lysgener, uhygiejniske forhold, affaldsproduktion mv.

3) Lovgrundlag

Ansøgningen er behandlet i henhold til kravene i bekendtgørelse af lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v. lovbek. nr. 529 af 1. maj 2019 (husdyrbrugloven) med tilhørende bekendtgørelse om godkendelse og tilladelse m.v. af husdyrbrug, nr. 718 af 6. juli 2019, samt miljøstyrelsens vejledning om miljøregulering af husdyrhold.

Gældende lovgivning og generelle regler for driften af en landbrugsejendom og håndtering af diverse produkter anvendt på ejendommen forudsættes kendt og skal følges. Der henvises derfor i øvrigt til:

Bekendtgørelse om miljøregulering af dyrehold og om opbevaring og anvendelse af gødning

Bekendtgørelse nr. 966 af 23. juni 2017 om miljøbeskyttelse

Bekendtgørelse nr. 934 af 27. juni 2017 om naturbeskyttelse

Bekendtgørelse nr. 844 af 23/06/2017 om miljøregulering af visse aktiviteter

Bekendtgørelse nr. 1309 af 18/12/2012 om affald

Regulativ for erhvervsaffald i Sønderborg Kommune

Forskrift for opbevaring af farligt affald og kemikalier i Sønderborg Kommune

Bekendtgørelse om indretning, etablering og drift af olietanke, rørsystemer og pipelines, nr. 1611 af 10/12/2015

Kommuneplan for Sønderborg Kommune 2017-2029

4) Udnyttelsesfrist og kontinuitetsbrud

Miljøgodkendelsen skal være udnyttet inden 6 år fra godkendelsen er meddelt. Godkendelsen anses som udnyttet når byggeriet er færdigmeldt. Hvis godkendelsen eller tilladelsen kun er udnyttet delvist, bortfalder den del, der ikke er udnyttet.

5) Revurdering af miljøgodkendelsen

Virksomhedens miljøgodkendelse skal ikke revurderes.

6) Andre tilladelser og dispensationer

Sønderborg Kommune gør opmærksom på, at den meddelte godkendelse udelukkende omfatter forholdet til miljølovgivningen. Der skal derfor søges om en separat byggetilladelse, ændring af bygningsanvendelse, nedrivningstilladelse, afledning af tagvand eller lignende hos Sønderborg Kommune.

B. Vilkår for husdyrbruget

Vilkårene i denne miljøgodkendelse skal, hvis ikke andet er anført, være opfyldt fra det tidspunkt, hvor miljøgodkendelsen udnyttes. Dvs. senest seks år efter miljøgodkendelsen er meddelt.

Vilkår, der vedrører driften, skal være kendt af de ansatte, der er beskæftiget med den pågældende del af driften.

Husdyrbruget skal desuden til enhver tid leve op til gældende regler i love og bekendtgørelser, samt Sønderborg Kommunes regulativer. Dette gælder også i det tilfælde, at disse regler bliver skærpede i forhold til denne godkendelse.

Generelle vilkår

- 1) Husdyrbruget skal placeres, indrettes og drives i overensstemmelse med de oplysninger, der fremgår af husdyrgodkendelse.dk skema nr. 211399 version 2, ansøgningsmaterialet i øvrigt med de ændringer og på de vilkår, der fremgår af miljøgodkendelsen.
- 2) Miljøgodkendelse og beredskabsplan skal altid være at finde på ejendommen, enten udskrevet eller digitalt, og de skal være tilgængelige for ejer og medarbejdere. Indholdet skal være driftsleder bekendt. Relevante vilkår i miljøgodkendelsen og beredskabsplanen skal være medarbejderne bekendt.

Egenkontrol

- 3) Vand-, el- og fyringsolieforbrug, og hvad der evt. er foretaget for at reducere det, skal registreres årligt.

Husdyrbrugets beliggenhed og planmæssige forhold

- 4) Det nuværende læhegn rundt om ensilagepladserne skal rykkes, så den nye ensilageplads også vil blive omkranset af læhegn.

Produktionsareal

- 5) Der må kun placeres dyr i de med rødt markerede stalde:

Husdyrbrugets produktionsareal, dyretype, staldindretning og m.v. skal være i overensstemmelse med oversigten:

Staldnavn	Staldstørrelse (m ²)	Ventilation	Kildehøjde	Produktion	Antal måneder udegående	Produktionsareal (m ²)
Ansøgt drift						
Plads til kalvehytter	189	Naturlig ventilation	3 m	(#170636) Kalve, (under 6 mdr.). Dybstrøelse	0	100
Ungdyrstald	1354	Naturlig ventilation	3 m	(#170641) Malkekøer, kvier og stude. Dybstrøelse	0	278
				(#170640) Malkekøer, kvier og stude. Fast drænet gulv med skraber og øjleafløb	0	528
				(#170639) Kalve, (under 6 mdr.). Dybstrøelse	0	109
Kostald	2143	Naturlig ventilation	3 m	(#170649) Malkekøer, kvier og stude. Sengestald med spalter (kanal, bagskyl eller ringkanal)	0	1589
				(#170648) Malkekøer, kvier og stude. Dybstrøelse	0	126
Hestestald	450	Naturlig ventilation	3 m	(#170654) Heste. Dybstrøelse	0	205
Klimastald - delvis spaltegulv	868	Mekanisk ventilation	6 m	(#170660) Smågrise. Toklimastald, delvis spaltegulv	0	163
				(#170657) Smågrise. Toklimastald, delvis spaltegulv	0	490
Klimastald - fuld kumme	442	Mekanisk ventilation	6 m	(#170664) Smågrise. Drænet gulv + spalter (50 %/ 50%)	0	201
				(#170663) Flexgruppe: Alle svin; Fulldrænet gulv (kummer under hele arealet)	0	144
Poltestald	288	Mekanisk ventilation	6 m	(#170672) Slagtesvin. Delvis spaltegulv, 25 - 49 % fast gulv	0	153
				(#170669) Slagtesvin. Drænet gulv + spalter (33 %/ 67%)	0	36
Farestald	868	Mekanisk ventilation	6 m	(#170675) Søer, diegivende. Kassestier, delvis spaltegulv	0	522
Drægtighedsstald	953	Mekanisk ventilation	6 m	(#170678) Søer, golde og drægtige. Løsgående, delvis spaltegulv	0	732
Løbestald	336	Mekanisk ventilation	6 m	(#170682) Søer, golde og drægtige. Løsgående, delvis spaltegulv	0	104
				(#170681) Søer, golde og drægtige. Individuel opstaldning, delvis spaltegulv	0	131
Løbegård 1	59	Naturlig ventilation	3 m	(#170687) Malkekøer, kvier og stude. Sengestald med fast gulv	0	59
Løbegård 2	50	Naturlig ventilation	3 m	(#170690) Malkekøer, kvier og stude. Sengestald med fast gulv	0	50
Løbegård 3	37	Naturlig ventilation	3 m	(#170693) Malkekøer, kvier og stude. Sengestald med fast gulv	0	37
Babystald	40	Mekanisk ventilation	6 m	(#170696) Smågrise. Toklimastald, delvis spaltegulv	0	39
Karantænestald	30	Mekanisk ventilation	3 m	(#170699) Slagtesvin. Drænet gulv + spalter (33 %/ 67%)	0	26
Sum						5822

Ventilation

- 6) Husdyrbruget skal kunne redegøre for vedligehold og service på ventilationsanlæggene, hvis dette bliver forlangt på tilsynet.

Teltoverdækning

- 7) Den lille gyllebeholder på 2.825 m³, skal være forsynet med fast overdækning i form af telt. Overdækningen skal lukkes umiddelbart efter endt omrøring og udbringning. Eventuelle skader på overdækningen skal registreres i en logbog og repareres inden for en uge. Der skal indgås aftale om reparation inden to hverdage efter skadens opståen.

Foderopbevaring

- 8) Ensilagepladsen kan udvides i samme dimension og udseende som de eksisterende ensilagepladser.
- 9) Afløbsbrønde fra ensilagepladser skal friholdes for ensilage, sand og lignende, så ensilagesaft og overfladevand kan ledes frit til særskilt beholder.

Energi og vandforbrug

- 10) Hvis husdyrbrugets vandforbrug overstiger **22.440 m³**, skal ansøger sende en redegørelse til miljømyndigheden. Redegørelsen skal indeholde en beskrivelse af, hvorfor forbruget er steget, og hvilke tiltag der sættes i værk for at reducere vandforbruget.
- 11) Husdyrbruget skal minimum hvert 6. år lade udarbejde en energirapport med forslag til energibesparelser af en autoriseret energikonsulent. Første rapport skal foreligge senest 1 år efter at godkendelsen er taget i brug.
- 12) Hvis fyringsolieforbruget øges med mere end 10 % ud over 5.600 L/år. skal der indenfor 3 mdr. fra sidste aflæsningsdag udarbejdes en handleplan, så olieforbruget igen kan reduceres til det oplyste, hvis ikke merforbruget ud fra en konkret vurdering kan accepteres. Planen skal fremvises på tilsyn.

Affald

- 13) Spildolie eller andet flydende farligt affald skal opbevares i egnede beholdere under tag og stå på rist, paller eller lignende, så eventuelle utætheder er synlige og spild ikke ødelægger de andre beholdere. Beholderne skal være mærket med indhold. Under beholderne skal der være en spildbakke med tæt bund, som ikke har afløb til kloak. Spildbakken skal kunne rumme indholdet af den største beholder, der opbevares, og være resistent overfor de kemikalier, der kan opsamles.
- 14) Spild af olie, kemikalier og flydende farligt affald skal opsamles straks. Der skal til enhver tid forefindes opsugningsmateriale på virksomheden. Alt opsamlet spild indeholdende olie og kemikalier (herunder grus, savsmuld eller lignende anvendt til opsugning) skal opbevares og bortskaffes som farligt affald.
- 15) Pesticidrester skal opbevares og håndteres som farligt affald. Tømt og rengjort (skyllet) pesticidemballage kan bortskaffes som dagrenovation.

Råvarer og hjælpestoffer

- 16) Tankning af diesel skal ske på en plads med fast og tæt bund, enten med afløb til olieudskiller eller således, at spild kan opsamles, og at der ikke er mulighed for afløb til jord, kloak, overfladevand eller grundvand. Tankningen skal ske under opsyn.

Driftsforstyrrelser og hjælpestoffer

- 17) Der skal forefindes en opdateret beredskabsplan på husdyrbruget, som fortæller, hvornår og hvordan der skal reageres ved uheld, der kan medføre konsekvenser for det eksterne miljø. Planen skal opdateres hvert år og dato for udarbejdelse eller revidering af planen skal tilføjes planens forside.
- 18) Driftsforstyrrelser og uheld, der vurderes at kunne påvirke natur og miljø skal registreres med dato og beskrives i driftsjournalen. Der skal udarbejdes en procedure med henblik på at forebygge situationen fremover.
- 19) Eventuelt spildt husdyrgødning, handelsgødning, kemikalier m.v. skal opsamles straks.

Gødningsproduktion- og håndtering

- 20) Håndtering af gylle skal foregå under opsyn, således at spild undgås, og der tages størst muligt hensyn til omgivelserne.
- 21) Inden udpumpning af gylle fra staldene skal det sikres, at gyllebeholderne kan rumme den udpumpede mængde gylle.
- 22) Ved overpumpning af gylle fra staldene til gyllebeholderne, skal arbejdet overvåges konstant. Overpumpningsenhederne skal være monteret med en tidsstyret timer, der sikrer, at der ikke kan pumpes mere end, hvad gyllebeholderne kan rumme.
- 23) Påfyldning af gylle til vogn skal ske på støbt plads med afløb til opsamlingsbeholder. Pladsen skal rengøres for spild af flydende husdyrgødning umiddelbart efter periode med daglig påfyldning af gylle er afsluttet. Såfremt påfyldningen af gylle sker med selvlæssende fyldetårn eller tilsvarende metode til at undgå spild, er der ikke krav om påfyldeplads.

Fluer og skadedyr

- 24) Der skal på ejendommen foretages en effektiv flue- og skadedyrsbekæmpelse som minimum i overensstemmelse med de nyeste fastsatte retningslinjer fra Aarhus Universitet, Institut for Agroøkologi.
- 25) Opbevaring af foder samt rengøring af arealer omkring fodersiloer skal ske på en sådan måde, at der ikke opstår risiko for tilhold af skadedyr (rotter m.v.).

Kemikalier og andre stoffer

26) Kemikalier, rengøringsmidler, medicin, foderstoffer m.v., skal opbevares således, at de ikke kan ledes til jord, grundvand, overfladevand eller afløbssystemer, hvis der måtte ske udslip. Et eventuelt spild af sådanne stoffer skal straks opsamles.

Støj fra anlægget og maskiner

27) Den eksterne støjbelastning fra landbrugsdriften på ejendommens bygningsparcel, herunder fra stalden og gyllebeholderen, må på intet punkt - målt på nærmeste nabobeboelse med tilhørende arealer i tilknytning til boligen - overstige nedenstående værdier. De angivne værdier for støjbelastningen er de ækvivalente, korrigerede lydniveauer i dB(A).

Dag	Kl.	Reference	dB(A)
Mandag-Fredag	07-18	8 timer	55
Lørdag	07-14	8 timer	55
Lørdag	14-18	8 timer	45
Søn- og helligdage	07-18	8 timer	45
Alle dage	18-22	1 time	45
Alle dage	22-07	0,5 timer	40
Spidsværdi	22-07	-	55

Miljømyndigheden kan forlange, at husdyrbruget skal dokumentere, at støjgrænserne er overholdt. Målinger/beregninger skal foretages og afrapporteres som "miljømåling - ekstern støj" i overensstemmelse med Miljøstyrelsens vejledninger nr. 6 fra 1984 og nr. 5 fra 1993. Dokumentationen skal tilsendes miljømyndigheden sammen med oplysninger om driftsforholdene under målingen/beregningen. Tidsfrist herfor aftales med miljømyndigheden.

Dokumentationen skal udføres efter Miljøstyrelsens gældende vejledninger af et firma, som er godkendt af Miljøstyrelsen. Målingerne/beregningerne skal foretages og afrapporteres som "Miljømåling - ekstern støj". Målingen/beregningen skal foretages for de mest støjbelastede områder udenfor husdyrbrugets grund, under de mest støjbelastende driftsforhold - eller efter anden aftale med miljømyndigheden. Grænseværdier for støj anses for overholdt, hvis målte eller beregnede værdier fratrukket ubestemtheden er mindre end grænseværdien. Målingernes og beregningernes samlede ubestemthed fastsættes i overensstemmelse med Miljøstyrelsens vejledninger. Ubestemtheden må ikke være over 3 dB(A). Hvis støjgrænserne er overholdt, kan der kun kræves en årlig støjmåling. Udgifterne til dokumentation skal betales af husdyrbruget.

28) Støjgrænseværdierne nævnt i vilkår 27 skal overholdes. Dog kan der i otte døgn per år ske overskridelser i forbindelse med høst (herunder korntørring) og udbringning af gylle.

Husdyrbrugets ophør

29) Ved ophør af husdyrbruget skal der foretages:

- En oprydning i og omkring staldanlæg.
- Tømning og rengøring af fortank med rørsystemer, gyllekanaler/-kummer m.v. Gødningsrester og spildevand skal bortskaffes efter gældende regler.
- Tømning af alle olietanke.
- Bortskaffelse af restkemikalier, olieaffald, medicinaffald m.v. i henhold til Sønderborg Kommunes affaldsregulativer.

C. Offentlighed og klagevejledning

Ansøgning om miljøgodkendelse har været offentlig annonceret i uge 25 på Sønderborg Kommunes hjemmeside for at informere offentligheden om ansøgningen og tidligt inddrage denne i beslutningsprocessen.

Miljøgodkendelsen er meddelt den 26. september 2019

Afgørelsen er offentliggjort på www.sonderborgkommune.dk den 26. september 2019 og der er efterfølgende orienteret herom i Sønderborg Ugeavis.

Nabo- og partshøring

Et resume og et link til udkast til miljøgodkendelse blev den 23. august 2019 udsendt til høring hos naboer (ejere og beboer) inden for konsekvensområdet for lugt (814 m) og skønnede parter i sagen, ansøger selv og ansøgers konsulent.

Der var frist til afgivelse af bemærkninger på 30 dage frem til og med den 23. september 2019. Nabohøringen gav 1 tilbagemelding, som var positiv.

Annoncering af afgørelse

Miljøgodkendelsen efter husdyrbrugloven er offentliggjort på www.sonderborgkommune.dk den 26. september 2019 og der er efterfølgende orienteret herom i Sønderborg Ugeavis.

Klagevejledning

Afgørelsen kan påklages til Miljø- og Fødevarerklagenævnet af ansøgeren, klageberettigede myndigheder og organisationer samt enhver, der har en væsentlig, individuel interesse i sagens udfald, jf. husdyrbruglovens § 76.

Hvis du ønsker at klage over denne afgørelse, kan du klage til Miljø- og Fødevarerklagenævnet. Du klager via Klageportalen, som du finder et link til på forsiden af www.nmkn.dk.

Klageportalen ligger på www.borger.dk og www.virk.dk. Du logger på www.borger.dk eller www.virk.dk, ligesom du plejer, typisk med NEM-ID.

Klagen sendes gennem Klageportalen til Sønderborg Kommune. En klage er indgivet, når den er tilgængelig for myndigheden i Klageportalen. Når du klager, skal du som privatperson betale et gebyr på 900 kr. For virksomheder og organisationers vedkommende er gebyret på 1.800 kr. Du betaler gebyret med betalingskort i klageportalen. Klagenævnet skal som udgangspunkt afvise en klage, der kommer uden om Klageportalen, hvis der ikke er særlige grunde til det. Hvis du ønsker at blive fritaget for at bruge Klageportalen, skal du sende en begrundet anmodning til Sønderborg Kommune.

Sønderborg Kommune videresender herefter anmodningen til klagenævnet, som træffer afgørelsen om, hvorvidt din anmodning kan imødekommes.

Klagen skal være modtaget inden klagefristens udløb tirsdag den 24. oktober 2019.

En klage er indgivet, når den er tilgængelig for Sønderborg Kommune i klageportalen.

Sønderborg Kommune kan oplyse, at det af husdyrbrugloven § 81, stk. 1 fremgår, at en klage ikke har opsættende virkning, med mindre Miljø- og Fødevareklagenævnet bestemmer andet. Hvis du påbegynder udnyttelse af miljøgodkendelsen inden klagefristens udløb, er det på egen regning og risiko.

Når Sønderborg Kommune modtager en klage, underretter kommunen straks ansøger om klagen.

Der er ifølge offentlighedsloven ret til aktindsigt i alle dokumenter, der vedrører sagen.

Civilt søgsmål

Et eventuelt sagsanlæg skal ifølge § 90 i husdyrbrugloven, være anlagt inden 6 måneder efter, at afgørelsen er modtaget, eller – hvis sagen påklages – inden 6 måneder efter, at den endelige afgørelse foreligger.

Ann-Kathrin Tessin

Erhverv og Affald

Sønderborg Kommune

D. Sagshistorik

Sagshistorik

Rediger	Eventtype	Oprettet	Antal sagsbehandlingsdage mellem events	Note
Rediger	Retur efter supplerende oplysninger	31-07-2019	7	MKR ansvarlig: Anne Lausten Hansen
Rediger	Supplerende oplysninger	16-07-2019	7	
Rediger	Visiteret fuldt oplyst	09-07-2019	22	Autovisiteret
	Indsendt	17-06-2019		MKR ansvarlig: Anne Lausten Hansen

E. Miljøkonsekvensrapport til § 16 a udarbejdet af konsulent Anne Lausten Hansen fra Landbosyd

Miljøkonsekvensrapport til § 16a

Gråsten Landbrugsskole

Fiskbækvej 15

6300 Gråsten

Ansøgning om udvidelse af svine- og kvæghold i eksisterende stalde samt ny karantænestald og ensilageplads

Skema 211399 i Husdyrgodkendelse.dk

Datablad (A1, A2, A3, A4, A5, D3)

Ansøger og ejer	Gråsten Landbrugsskole Fiskbækvej 15 6300 Gråsten
Husdyrbrugets adresse	Fiskbækvej 15 6300 Gråsten
CVR-nummer	41073411
CHR-nummer	47984
Kommune	Sønderborg Kommune
Ejendomsnummer	5400006418
Matrikel-nr.	Matrikel: 58a - Gråsten Gods, Gråsten- Adsbøl Matrikel: 58b - Gråsten Gods, Gråsten- Adsbøl Matrikel: 595 - Gråsten Gods, Gråsten- Adsbøl Matrikel: 601 - Gråsten Gods, Gråsten- Adsbøl
Andre husdyrbrug drevet af ansøger	Ingen
Biaktiviteter	Halmfyr
Ansøgningskema	211399
Konsulent	Anne Lausten Hansen LandboSyd, CVR-nr. 25160428 Jens Terp-Nielsens Vej 13, 6200 Aabenraa E-mail: alh@landbosyd.dk Tlf: 20213138

Forord / læsevejledning

Denne rapport beskriver de miljømæssige konsekvenser ved det ansøgte projekt på Gråsten Landbrugsskole, Fiskbækvej 15, 6300 Gråsten. Det ansøgte projekt omfatter en ændring af dyrehold i de eksisterende stalde samt en ny karantænestald til polte. Derudover ansøges der om etablering af en ny ensilageplads ved siden af de eksisterende ensilagepladser.

Rapporten er en miljøkonsekvensrapport og behandler de potentielle væsentlige miljøpåvirkninger ved ejendommens produktion og den ansøgte ændring i dyreholdet. Rapporten indeholder en beskrivelse af husdyrbruget og det ansøgte (afsnit 3) og efterfølgende en vurdering af de væsentlige indvirkninger på miljøet (afsnit 4). Rapporten danner grundlaget for kommunens afgørelse om miljøgodkendelse for ejendommen.

Miljøkonsekvensrapporten dækker alle oplysningskrav efter husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen¹ og er opbygget ud fra Miljøstyrelsens forslag til en skabelon. De angivne parenteser med bogstaver og tal henviser til oplysningskravene jf. bilag 1 i bekendtgørelsen.

Til miljøkonsekvensrapport er der indsendt bilag med oversigtskort over ejendommen, staldtegninger, opgørelse af produktionsarealer, afløbsplan, kumulationsberegning, kapacitetsberegning samt ejendommens beredskabsplan. Endvidere genereres der en pdf af ansøgningsskema 211399.

¹ Bekendtgørelse om godkendelse og tilladelse m.v. af husdyrbrug BEK nr 718 af 08/07/2019

Datablad (A1, A2, A3, A4, A5, D3)	2
Forord / læsevejledning	3
1. Indledning	6
2. Ikke-teknisk resume (D2)	7
3. Husdyrbruget og det ansøgte	9
3.1 <i>Indretning og drift af anlægget (B1, B5, D1a)</i>	9
3.1.1 <i>Stald- og opbevaringsanlæg</i>	9
3.1.2 <i>Dyrehold</i>	10
3.1.3 <i>Produktionsarealer</i>	10
3.1.4 <i>Opbevaring og håndtering af husdyrgødning</i>	14
3.1.5 <i>Drift af anlægget</i>	15
3.2 <i>Bygningsmæssige ændringer og anlægsarbejde (B2, D1a)</i>	16
3.3 <i>Produktionsmæssig sammenhæng med andre husdyrbrug (A5, B3)</i>	16
3.4 <i>Husdyrbruget og det ansøgte beliggenhed samt generelle afstandskrav (B4)</i>	17
3.5 <i>Ammoniakemission og -deposition (B5, B4, D1b)</i>	23
3.6 <i>Lugtmission (B6, B4, D1b, D1c)</i>	30
3.7 <i>Øvrige emissioner og gener (B7, D1b)</i>	33
3.7.1 <i>Støj (B7, D1b)</i>	33
3.7.2 <i>Rystelser og vibrationer (B7, D1b)</i>	33
3.7.3 <i>Støv (B7, D1b)</i>	33
3.7.4 <i>Lys (B7, D1b)</i>	33
3.7.5 <i>Skadedyr (B7)</i>	34
3.7.6 <i>Transporter (B7)</i>	34
3.8 <i>Reststoffer, affald og naturressourcer (B8, D1b)</i>	36
3.8.1 <i>Døde dyr (B8)</i>	36
3.8.2 <i>Affald (B8)</i>	36
3.8.3 <i>Olie- og kemikalier (B7 og B8)</i>	38
3.8.4 <i>Råvarer (B7)</i>	38
3.8.5 <i>Energiforbrug (B8)</i>	38
3.8.6 <i>Vandforbrug (B8)</i>	39
3.8.7 <i>Spildevand og restvand (B8)</i>	40
3.9 <i>Forurenings- og genebegrænsende tiltag (B7)</i>	40
3.10 <i>BAT-Ammoniakemission (B9, C2)</i>	41
3.11 <i>Forslag til egenkontrol (B7)</i>	41
3.12 <i>Grænseoverskridende virkninger (B10)</i>	41

4. Projektets indvirkninger for miljø, natur og mennesker (D) og tiltag for at mindske virkningerne (D1c)	43
4.1 <i>Beliggenhed og bygningsændringer i forhold til landskab og Bilag IV arter (D1c)</i>	43
4.2 <i>Begrænsning af ammoniakemission (D1c).....</i>	44
4.3 <i>Afsætning af ammoniak til nærliggende natur (B5, D1c)</i>	45
4.4 <i>Lugtgener for omboende (D1c).....</i>	46
4.5 <i>Støjgener (D1c)</i>	46
4.6 <i>Gener fra rystelser og vibrationer (D1c)</i>	46
4.7 <i>Støvgener (D1c).....</i>	47
4.8 <i>Lyspåvirkninger (D1c).....</i>	47
4.9 <i>Skadedyr (D1c).....</i>	47
4.10 <i>Transporter (D1c).....</i>	47
4.11 <i>Energi (D1c).....</i>	48
4.12 <i>Vandforbrug og påvirkning af vandressourcen (D1c)</i>	48
4.13 <i>Påvirkning af jordarealer og jordbund (D1c)</i>	49
4.14 <i>Andet om befolkningen og menneskers sundhed (D1c).....</i>	49
4.15 <i>Kumulative og grænseoverskridende indvirkninger (D1b).....</i>	49
4.16 <i>Alternative løsninger (D1d).....</i>	49
4.17 <i>Samspillet mellem faktorer jf. § 4 stk. 6 nr. 5</i>	50
4.18 <i>Sårbarhed i forhold til risici for større ulykker mv. jf. § 4 stk. 6 nr. 6</i>	50
4.19 <i>Oplysninger om konsulenten (A4).....</i>	51
5. Konklusion	51
6. Bilag.....	51

1. Indledning

Denne miljøkonsekvensrapport beskriver og vurderer husdyrproduktionen på Gråsten Landbrugsskole, som består både af en malkekvægs- og en svinebesætning. Gråsten Landbrugsskole er ikke et IE-husdyrbrug, da der er færre end 750 stipladser til søer. Husdyrbruget har en ansøgt drift med en ammoniak emission på 6643 kg NH₃ N/år.

Ansøgningen om miljøgodkendelse indsendes for, at få godkendt de eksisterende produktionsarealer til fri produktion efter de nye regler samt at få godkendt en ny karantænestald til polte. Den nye karantænestald er indrettet i en container og opsat syd for halmladen (se Bilag 1b). Poltene har tidligere gået i den nordlige ende af klimastalden, men da poltene vaccineres med levende vaccine, er der behov for at flytte poltene væk fra den resterende svinebesætning for at undgå smittespredning. Derudover ansøges der om etablering af en ny ensilageplads ved siden af de eksisterende ensilagepladser.

Godkendelsen anses nødvendig for ejendommens drift, idet det er nødvendigt at optimere ejendommens indtjening, for at kunne overleve i branchen. Fri produktion på staldenes produktionsarealer gør det nemmere, at udnytte staldanlægget optimalt og den nye karantænestald er nødvendig for at undgå smittespredning. Den nye ensilageplads er nødvendig, da der bliver behov for større opbevaringskapacitet til grovfoder med den forventede stigning i antallet af køer på ejendommen. Ansøgningen er derfor erhvervsmæssigt nødvendig.

Beskyttelsesniveauerne for ammoniak til kategori 1,2 og 3 naturen samt BAT er overholdt.

Beskyttelsesniveauet for lugt er ikke overholdt til naboen Bojskovvej 19. Kommunen har mulighed for at godkende det ansøgte, hvis afstanden til omboende er længere end 50 % af den beregnede geneafstand (jf. §33 i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen). Lugtemissionen må ikke forøges, medmindre den samtidig reduceres tilsvarende i staldafsnit der ligger nærmere naboen.

Husdyrbruget overholder 82 % af geneafstanden til naboen Bojskovvej 19. Den nye karantænestald medfører en forøget lugtemission, men den modsvares af en reduceret lugtemission i klimastalden. I klimastalden ændres en del af produktionsarealet fra slagtesvin til smågrise, hvilket giver en reduceret lugtemission i klimastalden og den samlede lugtemission fra husdyrbruget i det ansøgte er dermed mindre end i nudriften.

Husdyrbruget overholder dermed kriterierne i §33 i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen, og miljøgodkendelsen søges derfor under undtagelsesreglen for lugt. I forbindelse med opstarten af miljøansøgningen blev Sønderborg kommune kontaktet med henblik på en forhåndsvurdering af ansøgningen. Kommunen har udtalt, at de er indstillet på at behandle ansøgningen under anvendelse af undtagelsesreglen for lugt såfremt kriterierne er overholdt.

2. Ikke-teknisk resume (D2)

Husdyrbruget og produktionsomfang

Denne miljøkonsekvensrapport vedrører husdyrbruget på Gråsten Landbrugsskole, Fiskbækvej 15. Husdyrbruget består både af en svine- og en malkekvægsbesætning. Husdyrbruget har en miljøgodkendelse fra 2003. Der er efterfølgende anmeldt en ændring af dyreholdet i 2010 og igen i december 2013. Husdyrbrugets miljøgodkendelse blev revurderet d. 27. maj 2014. Den nuværende tilladte husdyrproduktion på ejendommen er 360 årssøer, 11.000 smågrise 7,2-34 kg, 742 slagtesvin 34-108 kg, 200 polte 40-107 kg, 160 malkekøer tung race, 180 opdræt 0-25 mdr. tung race og 4 heste 300-500 kg.

Ansøgningen er indsendt for at få godkendelse til, at kunne producere efter de nye fleksible regler, hvor produktionsarealerne godkendes. Herefter kan ansøger frit producere i staldene uden begrænsninger i antal dyr på stald og deres vægt og alder. Der søges om etablering af en ny karantænestald til polte samt en ny ensilageplads.

Den fremtidige produktion forventes at være 360 årssøer, 12.500 smågrise (8-30 kg), 60 slagtesvin (30-110 kg), 150 polte (30-110 kg), 200 malkekøer tung race, 200 opdræt (0-24 mdr.) og 100 tyrekalve (40-50 kg). Der er desuden en hestestald på ejendommen, hvor elever på landbrugsskolen kan have deres heste opstaldet.

Landskabelige forhold

Husdyrbruget ligger på Fiskbækvej 15 i den tidligere husmandskoloni Fiskbæk lidt nord for Gråsten by. Området er udpeget som et bevaringsværdigt landskab, særlig værdifuldt landbrugsområde, værdifuldt kulturmiljø og med kulturhistorisk bevaringsværdi.

Husdyrbruget er omkranset af træer hele vejen rundt om ejendommen, og fremstår derfor ikke særlig synligt i landskabet. Der søges om en ny karantænestald til polte som er indrettet i en container opsat syd for halmladen. På grund af størrelsen af containeren og dens placering vurderes det, at karantænestalden ikke vil fremstå synlig i forhold til ejendommens øvrige bygningsmasse. Der søges desuden om etablering af en ny ensilageplads i tilknytning til de eksisterende ensilagepladser. Den nye ensilageplads vil få samme udseende og dimensioner som de eksisterende ensilagepladser og vil blive omkranset af læhegn. Det vurderes, at den nye ensilageplads ikke vil fremstå særlig synligt i landskabet.

Det vurderes, at denne ansøgning ikke medfører en væsentlige direkte eller indirekte påvirkning af kulturarv eller landskab.

Potentielle gener

Beregningerne i ansøgningssystemet Husdyrgodkendelse.dk viser, at lugtgenæfstandene overholdes til samlet bebyggelse og byzone. Lugtgenæfstanden til nærmeste enkelt nabo på Bojskovvej 19 er ikke overholdt. Husdyrbruget overholder dog 82 % af genæfstanden, og miljøgodkendelsen søges derfor under undtagelsesreglen for lugt (50 %-reglen).

Støj, støv, rystelser og vibrationer fra selve husdyrbrugets faste bygninger og installationer vurderes ikke at være til væsentlig gene for naboer, idet de fleste støjende aktiviteter foregår indendørs og i dagtimerne. Rundt om ejendommen er der befæstet arealer, hvilket minimerer støvgener betydeligt.

Fluer og skadedyr bekæmpes, mens døde dyr opbevares i en kølebrønd ved indkørslen til husdyrbruget. Hvilket vurderes ikke, at medføre væsentlig gene for naboer.

Transport til og fra ejendommen sker ved den nordlige indkørsel ved Fiskbækvej.

Samlet set vurderes husdyrbruget på Fiskbækvej 15 ikke at medfører væsentlige gener i form af lugt, støj, støv, vibrationer, lysgener, fluer, skadedyr, opbevaring af døde dyr eller transport.

Husdyrgødning

Der produceres gylle og dybstrøelse på ejendommen der opbevares i gyllebeholderne og på møddingspladsen. Gyllen og dybstrøelsen udbringes på markerne af maskinstation.

Ammoniakdeposition til natur

Der er i Husdyrloven² og den tilhørende bekendtgørelse om godkendelse og tilladelse m.v. af husdyrbrug fastsat krav til den maksimale mængde ammoniak som forskellige naturtyper må belastes med.

Ammoniaknedfald kaldes deposition. Beregningerne i Husdyrgodkendelse.dk viser, at beskyttelsesniveauerne for ammoniak til alle naturtyper overholdes, både totaldepositionskravene til de mest sårbare naturtyper samt mer-depositionskravet til mindre sårbare naturtyper.

Anvendelse af BAT

BAT er en forkortelse for "bedste tilgængelige teknik" (på engelsk: "best available techniques"). Da husdyrbruget har en ammoniakfordampning over 750 kg NH₃ N/år, er der krav til at anvende den bedste tilgængelige teknik i forhold til minimering af miljøbelastninger. Der er dels faste krav til maksimal ammoniakemission i forhold til BAT i Husdyrloven og den tilhørende bekendtgørelse om godkendelse og tilladelse m.v. af husdyrbrug.

Beregningerne i Husdyrgodkendelse.dk viser, at husdyrbruget på Fiskbækvej 15 overholder BAT.

Alternative løsninger og 0-alternativ

Alternative placeringer af den nye karantænestald og den nye ensilageplads er diskuteret, men det vurderes at de ansøgte placeringer er det mest optimale.

Af andre alternativer er drøftet muligheden indførelse af mere miljøteknologi på ejendommen. Da husdyrbruget overholder BAT og da ansøgningen primært omhandler eksisterende staldbygningerne, er anvendelse af yderligere teknologier, der kræver store indgreb i bygningsmassen, fravalgt, da det ikke vurderes at være proportionalt i forhold til ændringen.

Alternativet til ikke at give en ny miljøgodkendelse (0-alternativet) er, at ejendommen drives videre efter vilkårene fastsat i den eksisterende miljøgodkendelse.

Husdyrbrugets ophør

Hvis husdyrbruget ophører helt, vil stalde, gødningsopbevarings- og foderanlæg blive tømt for dyr, gødning og foder, og efterfølgende blive rengjort. Rester af affald vil blive bortskaffet iht. Sønderborg kommunes affaldsregulativ.

² Bekendtgørelse af lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v. LBK nr. 520 af 01/05/2019

3. Husdyrbruget og det ansøgte

I dette kapitel beskrives husdyrbrugets indretning og drift, husdyrbrugets beliggenhed i forhold til omgivelserne, samt husdyrbrugets påvirkning af omgivelserne med hensyn til ammoniak, lugt, støj, rystelser, støv, lys, skadedyr, transport, affald og forbrug af ressourcer.

3.1 Indretning og drift af anlægget (B1, B5, D1a)

Ejendommen drives som en del af Gråsten landbrugsskole. Husdyrbruget drives som et konventionelt landbrug og består både en malkekvægs- og en svinebesætning. Eleverne på skolen er med til at passe produktionen.

3.1.1 Stald- og opbevaringsanlæg

Placering af det eksisterende staldanlæg, opbevaringsanlæg og øvrige bygninger fremgår af oversigtskortene i Bilag 1a og 1b samt af Figur 1.

Staldanlægget er bygget i perioden fra 1998 til 2007 og består af to staldbygninger til kvæg og tre staldbygninger til svin. Derudover er der en hestestald i en af de ældre bygninger. Med denne ansøgning søges der om en ny karantænestald til polte syd for halmladen samt en ny ensilageplads (se Figur 1).

Der er to gyllebeholder på ejendommen fra år 1992 og 1999 som ligger ca. 200 m vest for staldanlægget. Der ligger desuden en ældre gyllebeholder syd for hestestalden, som ikke længere anvendes.

Figur 1: Husdyrbrugets stalde og opbevaringsanlæg. Foto: husdyrgodkendelse.dk

3.1.2 Dyrehold

Husdyrbruget har en § 33 miljøgodkendelse fra 17. december 2003. Der er efterfølgende anmeldt skift i dyretype i 2010 og igen i december 2013. Husdyrbrugets miljøgodkendelse blev revurderet d. 27. maj 2014. Den nuværende tilladte husdyrproduktion på ejendommen er 360 årssøer, 11.000 smågrise 7,2-34 kg, 742 slagtesvin 34-108 kg, 200 polte 40-107 kg, 160 malkekøer tung race, 180 opdræt 0-25 mdr. tung race og 4 heste 300-500 kg.

Den forventede fremtidige produktion er 360 årssøer, 12.500 smågrise (8-30 kg), 60 slagtesvin (30-110 kg), 150 polte (30-110 kg), 200 malkekøer tung race, 200 opdræt (0-24 mdr.) og 100 tyrekalve (40-50 kg).

3.1.3 Produktionsarealer

Det følger af husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen, at der skal foretages beregninger for før og efter situationen for husdyrbruget. Der skal desuden foretages beregninger for husdyrproduktionen for 8 år siden. Derfor skal 8 årsdriften og nudriften fastsættes.

Produktionsarealerne er for svinestaldene opgjort på baggrund af originale staldtegninger og for kvægstaldene baseret på opmålinger og håndtegninger foretaget af ansøger i februar 2019. Staldtegningerne er vedhæftet ansøgningen som bilag sammen med et excel-ark hvor arealerne er opgjort.

8-års drift og nudrift

8-års driften tager udgangspunkt i anmeldelsen om skiftet i dyretype fra 2010 og nudriften i anmeldelsen fra december 2013. Ved skiftet i dyretype fra 2013 blev der ikke lavet ændringer i kvægbesætningen. I svinebesætningen blev lavet lidt om i antal dyr og indgangs- og afgangsvægte, men placeringen af dyretyperne blev ikke ændret.

Da alle staldbygningerne er ældre end 8 år, og da der ikke blev ændret i placering af dyr i anmeldelsen fra 2013, er produktionsarealerne derfor ens i 8-års driften og nudriften og fremgår af Tabel 1 og Tabel 2.

Tabel 1: Stalde, dyre- og gulvtype og produktionsarealer på Fiskbækvej 15 i 8-års drift. Tabel: Husdyrgodkendelse.dk

Staldnavn	Staldstørrelse (m ²)	Ventilation	Kildehøjde	Produktion	Antal måneder udegående	Produktionsareal (m ²)
8 års drift						
Plads til kalvehytter	189	Naturlig ventilation	3 m	(#170638) Kalve, (under 6 mdr.). Dybstrøelse	0	100
Ungdyrstald	1354	Naturlig ventilation	3 m	(#170647) Malkekøer, kvier og stude. Dybstrøelse	0	278
				(#170646) Malkekøer, kvier og stude. Fast drænet gulv med skraber og ajlefløb	0	528
				(#170645) Kalve, (under 6 mdr.). Dybstrøelse	0	109
Kostald	2143	Naturlig ventilation	3 m	(#170653) Malkekøer, kvier og stude. Sengestald med spalter (kanal, bagskyl eller ringkanal)	0	1589
				(#170652) Malkekøer, kvier og stude. Dybstrøelse	0	126
Hestestald	450	Naturlig ventilation	3 m	(#170656) Heste. Dybstrøelse	0	205
Klimastald - delvis spaltegulv	868	Mekanisk ventilation	6 m	(#170662) Slagtesvin. Delvis spaltegulv, 25 - 49 % fast gulv	0	163
				(#170661) Smågrise. Toklimastald, delvis spaltegulv	0	490
Klimastald - fuld kumme	442	Mekanisk ventilation	6 m	(#170668) Smågrise. Drænet gulv + spalter (50 % / 50%)	0	172
				(#170667) Slagtesvin. Drænet gulv + spalter (33 % / 67%)	0	172
Poltestald	288	Mekanisk ventilation	6 m	(#170674) Slagtesvin. Delvis spaltegulv, 25 - 49 % fast gulv	0	153
				(#170671) Slagtesvin. Drænet gulv + spalter (33 % / 67%)	0	36
Farestald	868	Mekanisk ventilation	6 m	(#170677) Søer, diegivende. Kassestier, delvis spaltegulv	0	522
Drægtighedsstald	953	Mekanisk ventilation	6 m	(#170680) Søer, golde og drægtige. Løsgående, delvis spaltegulv	0	732
Løbestald	336	Mekanisk ventilation	6 m	(#170686) Søer, golde og drægtige. Løsgående, delvis spaltegulv	0	104
				(#170685) Søer, golde og drægtige. Individuel opstaldning, delvis spaltegulv	0	131
Løbegård 1	59	Naturlig ventilation	3 m	(#170689) Malkekøer, kvier og stude. Sengestald med fast gulv	0	59
Løbegård 2	50	Naturlig ventilation	3 m	(#170692) Malkekøer, kvier og stude. Sengestald med fast gulv	0	50
Løbegård 3	37	Naturlig ventilation	3 m	(#170695) Malkekøer, kvier og stude. Sengestald med fast gulv	0	37
Babystald	40	Mekanisk ventilation	6 m	(#170698) Smågrise. Toklimastald, delvis spaltegulv	0	39
Karantænestald	30	Mekanisk ventilation	3 m			
Sum						5795

Tabel 2: Stalde, dyre- og gulvtype og produktionsarealer på Fiskbækvej 15 i nudrift. Tabel: Husdyrgodkendelse.dk

Staldnavn	Staldstørrelse (m ²)	Ventilation	Kildehøjde	Produktion	Antal måneder udegående	Produktionsareal (m ²)
Nudrift						
Plads til kalvehytter	189	Naturlig ventilation	3 m	(#170637) Kalve, (under 6 mdr.). Dybstrøelse	0	100
Ungdyrstald	1354	Naturlig ventilation	3 m	(#170644) Kalve, (under 6 mdr.). Dybstrøelse	0	109
				(#170643) Mælkekøer, kvier og stude. Fast drænet gulv med skraber og ajlefløb	0	528
				(#170642) Mælkekøer, kvier og stude. Dybstrøelse	0	278
Kostald	2143	Naturlig ventilation	3 m	(#170651) Mælkekøer, kvier og stude. Dybstrøelse	0	126
				(#170650) Mælkekøer, kvier og stude. Sengestald med spalter (kanal, bagskyl eller ringkanal)	0	1589
Hestestald	450	Naturlig ventilation	3 m	(#170655) Heste. Dybstrøelse	0	205
Klimastald - delvis spaltegulv	868	Mekanisk ventilation	6 m	(#170659) Smågrise. Toklimastald, delvis spaltegulv	0	490
				(#170658) Slagtesvin. Delvis spaltegulv, 25 - 49 % fast gulv	0	163
Klimastald - fuld kumme	442	Mekanisk ventilation	6 m	(#170666) Slagtesvin. Drænet gulv + spalter (33 %/ 67%)	0	172
				(#170665) Smågrise. Drænet gulv + spalter (50 %/ 50%)	0	172
Poltestald	288	Mekanisk ventilation	6 m	(#170673) Slagtesvin. Delvis spaltegulv, 25 - 49 % fast gulv	0	153
				(#170670) Slagtesvin. Drænet gulv + spalter (33 %/ 67%)	0	36
Farestald	868	Mekanisk ventilation	6 m	(#170676) Søer, diegivende. Kassestier, delvis spaltegulv	0	522
Drægtighedsstald	953	Mekanisk ventilation	6 m	(#170679) Søer, golde og drægtige. Løsgående, delvis spaltegulv	0	732
Løbestald	336	Mekanisk ventilation	6 m	(#170684) Søer, golde og drægtige. Individuel opstaldning, delvis spaltegulv	0	131
				(#170683) Søer, golde og drægtige. Løsgående, delvis spaltegulv	0	104
Løbegård 1	59	Naturlig ventilation	3 m	(#170688) Mælkekøer, kvier og stude. Sengestald med fast gulv	0	59
Løbegård 2	50	Naturlig ventilation	3 m	(#170691) Mælkekøer, kvier og stude. Sengestald med fast gulv	0	50
Løbegård 3	37	Naturlig ventilation	3 m	(#170694) Mælkekøer, kvier og stude. Sengestald med fast gulv	0	37
Babystald	40	Mekanisk ventilation	6 m	(#170697) Smågrise. Toklimastald, delvis spaltegulv	0	39
Karantænestald	30	Mekanisk ventilation	3 m			
Sum						5795

Ansøgt drift

Der søges om en ny karantænestald til polte syd for halmladen med et produktionsareal på 26 m².

På de eksisterende produktionsarealer laves der kun om i klimastalden. I den del af klimastalden hvor der er delvist spaltegulv ændres dyretypen til smågrise på de 163 m² (12 stier) hvor der i nudriften er tilladelse til slagtesvin. I den del af klimastalden hvor der er fuld kumme, ændres dyretypen til smågrise på 29 m² (2 stier) hvor der i nudriften er tilladelse til slagtesvin. De resterende 144 m² (10 stier), hvor der er tilladelse til slagtesvin, søges som flex-gruppen "alle svin". Dette søges for at give ansøger større fleksibilitet i hvilke dyr der er på i disse stier.

Produktionsarealerne i ansøgt drift fremgår af Tabel 3.

Tabel 3: Stalde, dyre- og gulvtype og produktionsarealer på Fiskbækvej 15 i ansøgt drift. Tabel: Husdyrgodkendelse.dk

Staldnavn	Staldstørrelse (m ²)	Ventilation	Kildehøjde	Produktion	Antal måneder udegående	Produktionsareal (m ²)
Ansøgt drift						
Plads til kalvehytter	189	Naturlig ventilation	3 m	(#170636) Kalve, (under 6 mdr.). Dybstrøelse	0	100
Ungdyrstald	1354	Naturlig ventilation	3 m	(#170641) Malkekøer, kvier og stude. Dybstrøelse	0	278
				(#170640) Malkekøer, kvier og stude. Fast drænet gulv med skraber og øjleafløb	0	528
				(#170639) Kalve, (under 6 mdr.). Dybstrøelse	0	109
Kostald	2143	Naturlig ventilation	3 m	(#170649) Malkekøer, kvier og stude. Sengestald med spalter (kanal, bagskyl eller ringkanal)	0	1589
				(#170648) Malkekøer, kvier og stude. Dybstrøelse	0	126
Hestestald	450	Naturlig ventilation	3 m	(#170654) Heste. Dybstrøelse	0	205
Klimastald - delvis spaltegulv	868	Mekanisk ventilation	6 m	(#170660) Smågrise. Toklimastald, delvis spaltegulv	0	163
				(#170657) Smågrise. Toklimastald, delvis spaltegulv	0	490
Klimastald - fuld kumme	442	Mekanisk ventilation	6 m	(#170664) Smågrise. Drænet gulv + spalter (50 %/ 50%)	0	201
				(#170663) Flexgruppe: Alle svin; Fulldrænet gulv (kummer under hele arealet)	0	144
Poltestald	288	Mekanisk ventilation	6 m	(#170672) Slagtesvin. Delvis spaltegulv, 25 - 49 % fast gulv	0	153
				(#170669) Slagtesvin. Drænet gulv + spalter (33 %/ 67%)	0	36
Farestald	868	Mekanisk ventilation	6 m	(#170675) Søer, diegivende. Kassestier, delvis spaltegulv	0	522
Drægtighedsstald	953	Mekanisk ventilation	6 m	(#170678) Søer, golde og drægtige. Løsgående, delvis spaltegulv	0	732
Løbestald	336	Mekanisk ventilation	6 m	(#170682) Søer, golde og drægtige. Løsgående, delvis spaltegulv	0	104
				(#170681) Søer, golde og drægtige. Individuel opstaldning, delvis spaltegulv	0	131
Løbegård 1	59	Naturlig ventilation	3 m	(#170687) Malkekøer, kvier og stude. Sengestald med fast gulv	0	59
Løbegård 2	50	Naturlig ventilation	3 m	(#170690) Malkekøer, kvier og stude. Sengestald med fast gulv	0	50
Løbegård 3	37	Naturlig ventilation	3 m	(#170693) Malkekøer, kvier og stude. Sengestald med fast gulv	0	37
Babystald	40	Mekanisk ventilation	6 m	(#170696) Smågrise. Toklimastald, delvis spaltegulv	0	39
Karantænestald	30	Mekanisk ventilation	3 m	(#170699) Slagtesvin. Drænet gulv + spalter (33 %/ 67%)	0	26
Sum						5822

3.1.4 Opbevaring og håndtering af husdyrgødning

Husdyrbrugets opbevaringsanlæg til husdyrgødning fremgår af Tabel 4.

De eksisterende opbevaringsanlæg består af to gyllebeholdere og en møddingsplads. Ifølge revurderingen fra 2014 er møddingspladsen først anmeldt etableret i 2012. Ud fra luftfoto kan det ses, at der har været møddingsplads på samme placering i mere end 8 år, men fordi den ikke har været tilladt før 2012 indgår møddingspladsen ikke i 8-års driften.

Der er etableret teltoverdækning på de to eksisterede gyllebeholdere i år 2016. Der er dog ikke vilkår om teltoverdækning i revurderingen, hvorfor de ikke indgår som en miljøteknologi i nudriften. I ansøgt drift er teltoverdækningen på den lille gyllebeholder anvendt som miljøteknologi for at leve op til BAT. Læs mere herom i afsnit 3.10.

Tabel 4: Opbevaringsanlæg på Fiskbækvej 15. Tabel: Husdyrgodkendelse.dk

Navn	Lagertype	Yderligere oplysninger	Bedste tilgængelige opbevaringsteknik	Dimension	Areal (m ²)
Ansøgt drift					
Møddingsplads	Fast				323
Gyllebeholder 3.000 m ³	Flydende				708
Gyllebeholder 2.825 m ³	Flydende				708
Nudrift					
Møddingsplads	Fast				323
Gyllebeholder 3.000 m ³	Flydende				708
Gyllebeholder 2.825 m ³	Flydende				708
8 års drift					
Gyllebeholder 3.000 m ³	Flydende				708
Gyllebeholder 2.825 m ³	Flydende				708

Udslusning af gylle fra svinestaldene til forbeholderen sker i klimastalden, løbestalden og poltestalden hver 8. uge og i farestalden hver 6. uge og foregår med træk-og-slip. I drægtighedsstalden sker udslusningen med linespil som køres dagligt.

I kvægstaldene udsluses gyllen fra sengestaldene til forbeholderen med rundskyld dagligt. Dybstrøelsen udmuges hver 2.-3. måned og lægges på møddingsplads, hvorfra det køres enten i markstak eller direkte ud.

Overpumpning af gylle fra forbeholderne til gyllebeholderne overvåges og sker typisk hver uge. Gyllen i gyllebeholderene omrøres udelukkende forud for gylleudbringning. Udbringning af gyllen foretages af maskinstation og der anvendes en 25 m³ gyllevogn med læssekran.

Med en forventet fremtidig produktion på 360 årssøer, 12.500 smågrise (8-30 kg), 60 slagtesvin (30-110 kg), 150 polte (30-110 kg), 200 malkekøer tung race, 200 opdræt (0-24 mdr.) og 100 tyrekalve (40-50 kg) vil den samlede årlige produktion af husdyrgødning være 13.149 m³ gylle og 465 m³ dybstrøelse.

Udover gylle, ledes der også regnvand fra ensilagepladserne, kalvepladsen og møddings- og vaskepladsen til gyllebeholderne. Områderne er samlet opmålt til 2.608 m², hvilket giver en årlig vandmængde på 2.380 m³. Derudover anvendes årligt der ca. 20 m³ vaskevand på vaskepladsen.

Kapacitet i de to eksisterende gyllebeholdere er 2.825 m³ og 3.000 m³ og derudover er der kapacitet til 2.213 m³ i forbeholdere og gyllekanaler. Det giver en samlet kapacitet på ejendommen på 8.038 m³. Med den forventede fremtidige produktion er opbevaringskapaciteten på ejendommen 7,3 måneder. For at leve op til Husdyrgødningsbekendtgørelsens krav om minimum 9 måneders opbevaringskapacitet vil der blive lavet en opbevaringsaftale for mindst 1.825 m³ gylle.

3.1.5 Drift af anlægget

Der er 7 ansatte der varetager driften på ejendommen. Derudover hjælper eleverne på landbrugsskolen med i driften.

Driften af anlægget er beskrevet i de følgende afsnit i denne rapport, men derudover kan der nævnes at der er følgende faste procedurer på husdyrbruget:

- I løbet af dagen bliver dyr, anlæg, installationer og materiel holdt under opsyn
- Slidte dele repareres eller udskiftes løbende
- Der registreres dyr i CHR
- Gyllepumpningen overvåges og der tjekkes først om der er plads i gyllebeholderne
- Der er sundhedsrådgivning af både svine- og kvægbesætningen
- Der føres journal over antal dyr bortskaffet til DAKA og antal dyr til slagtning
- Der føres journal over medicinforbrug
- Serviceeftersyn på malkeanlæg og køletanke overholdes
- Indlægssedler for indkøbt foder gemmes. Der udarbejdes foderplaner, og forbruget af foder registreres.
- Opgørelse over ressourceforbruget (brændstof, el, vand og foder) registreres årligt
- Der gennemføres 5-års kontrol af el-installationerne af autoriseret el-installatør
- Der udføres årlig kontrol af slukningsudstyr
- Der udarbejdes gødningsregnskab og mark/gødningsplaner for ejendommen

3.2 Bygningsmæssige ændringer og anlægsarbejde (B2, D1a)

Der søges om en ny karantænestald til polte i en container på 12 m x 2,5 m syd for halmladen. Der er spalter med fuld kumme under i stalden (se oversigtskort 2). Gyllen fra stalden fjernes ca. hver 3. uge ved at maskinstation suger det ud direkte fra containeren. Gyllen køres efterfølgende til en af gyllebeholderne.

Der søges desuden om etablering af en ny ensilageplads ved siden af de eksisterende ensilagepladser. Den nye ensilageplads vil blive opført magen de eksisterede, men mur rund om tre af siderne og en randzone foran åbningen. Restvand fra ensilagepladsen vil blive ført til det eksisterende afløb. Det nuværende læhegn rundt om ensilagepladserne vil blive rykket, så den nye ensilageplads også vil blive omkranset af læhegn.

3.3 Produktionsmæssig sammenhæng med andre husdyrbrug (A5, B3)

Gråsten landbrugsskole driver ikke andre husdyrbrug, hvorfor husdyrbruget på Fiskbækvej 15 ikke er teknisk, forureningsmæssigt eller driftsmæssigt forbundet med andre ejendomme.

3.4 Husdyrbruget og det ansøgte beliggenhed samt generelle afstandskrav (B4)

Planforhold, landskab og kulturarv

Husdyrbruget ligger i den tidligere husmandskoloni Fiskbæk lidt nord for Gråsten by. Området er et morænelandskab fra sidst istid.

Husdyrbruget ligger i landzone uden for lokal- eller kommuneplanlagte områder. I kommuneplanen er området udpeget som et bevaringsværdigt landskab, særlig værdifuldt landbrugsområde, værdifuldt kulturmiljø og med kulturhistorisk bevaringsværdi.

I Figur 2 ses placeringer af fortidsminder i området omkring husdyrbruget. Det ses at der ingen fortidsminder er i umiddelbar nærhed af ejendommen

Figur 2: Placeringen af fredede (rød) og ikke-fredede (blå) fortidsminder i nærheden af husdyrbruget på Fiskbækvej 15. Kilde: <http://www.kulturarv.dk/fundogfortidsminder/>

Husdyrbruget ligger i et område med almindelige drikkevandsinteresser og udenfor indvindingsoplandene til de nærmeste vandværker. Vandløbet Fiskbæk løber ind gennem ejendommen (se oversigtkort 1 og 2).

Husdyrbrugets placering i forhold til nærmeste naturområder og omkringboende er beskrevet under punkt 3.5 og 3.6.

Afstandskrav

Husdyrbruglovens § 6 og § 8 sætter nogle krav til minimumafstande fra husdyrbrugets anlæg til omgivelserne. Afstandskravene jf. Husdyrlovens § 6 overholdes idet husdyrbruget ligger mere end 50 m fra:

- Et eksisterende eller ifølge kommuneplanens rammedel fremtidigt byzone- eller sommerhusområde
- Et område i landzone, der i lokalplan er udlagt til boligformål, blandet bolig- og erhvervsformål eller til offentlige formål med henblik på beboelse, institutioner, rekreative formål og lign.
- En nabobeboelse

Husdyrbrugets placering i forhold til afstandskravene i Husdyrlovens § 8 fremgår af Figur 3 og Tabel 5. Husdyrlovens afstandskrav jf. § 8 er overholdt, på nær afstandskravet på 25 m til levnedsmiddelvirksomhed.

Gråsten landbrugsskole er i gang med at indrette en gårdbutik i mellembygningen mellem kostalden og foderladen. I butikken vil man pasteurisere og sælge mælk fra ejendommens kvægbesætning. Skolen har søgt alle de nødvendige tilladelser til butikken.

Figur 3: Husdyrbrugets placering i forhold til afstandskravene jf. Husdyrlovens § 8. Nærmeste ikke-almene boring ligger uden for kortet. Foto: husdyrgodkendelse.dk

Tabel 5: Afstande jf. Husdyrlovens § 8 stk. 1. Tabellen angiver den bygning/gødningslager der ligger tætteste på punktet der refereres til i Husdyrlovens § 8. Tabel: Husdyrgodkendelse.dk

Tjenestebolig (20) - Beboelse på samme ejendom			
Type	Navn	Afstand [m]	Minimumsafstand [m]
Ensilageopbevaringsanlæg	Ny ensilageplads	129	-
Staldbygning	Ungdyrstald	34	-
Gødningslager	Møddingsplads	83	-

Tjenestebolig (21) - Beboelse på samme ejendom			
Type	Navn	Afstand [m]	Minimumsafstand [m]
Ensilageopbevaringsanlæg	Ny ensilageplads	154	-
Staldbygning	Kostald	58	-
Gødningslager	Møddingsplads	65	-

Nabo ift. afstand (51) - Nabobeboelse			
Type	Navn	Afstand [m]	Minimumsafstand [m]
Ensilageopbevaringsanlæg	Ny ensilageplads	302	-
Staldbygning	Hestestald	82	-
Gødningslager	Møddingsplads	125	-

Offentlig vej - Offentlig vej og privat fællesvej			
Type	Navn	Afstand [m]	Minimumsafstand [m]
Ensilageopbevaringsanlæg	Ny ensilageplads	190	-
Staldbygning	Klimastald - delvis spaltegulv	17	-
Gødningslager	Møddingsplads	186	-

Naboskel - Naboskel			
Type	Navn	Afstand [m]	Minimumsafstand [m]
Ensilageopbevaringsanlæg	Ny ensilageplads	214	-
Staldbygning	Klimastald - fuld kumme	53	-
Gødningslager	Møddingsplads	255	-

Vandbolig (ikke almen) - Vandforsyningsanlæg (ikke almen)			
Type	Navn	Afstand [m]	Minimumsafstand [m]
Ensilageopbevaringsanlæg	Ny ensilageplads	579	-
Staldbygning	Klimastald - fuld kumme	421	-
Gødningslager	Møddingsplads	606	-

Vandbolig (almen) - Vandforsyningsanlæg (almen)			
Type	Navn	Afstand [m]	Minimumsafstand [m]
Ensilageopbevaringsanlæg	Ny ensilageplads	261	-
Staldbygning	Hestestald	77	-
Gødningslager	Møddingsplads	88	-

Sø - Vandløb og søer over 100 kvm			
Type	Navn	Afstand [m]	Minimumsafstand [m]
Ensilageopbevaringsanlæg	Ny ensilageplads	247	-
Staldbygning	Løbegård 1	295	-
Gødningslager	Gyllebeholder 2.825 m3	19	-

Tabel 5 fortsat

Vandløb - Vandløb og søer over 100 kvm			
Type	Navn	Afstand [m]	Minimumsafstand [m]
Ensilageopbevaringsanlæg	Ny ensilageplads	150	-
Staldbygning	Karantænestald	48	-
Gødningslager	Møddingsplads	17	-

Nabo - Nabobeboelse			
Type	Navn	Afstand [m]	Minimumsafstand [m]
Ensilageopbevaringsanlæg	Ny ensilageplads	238	-
Staldbygning	Klimastald - fuld kumme	70	-
Gødningslager	Møddingsplads	265	-

Gårdbutik - Levnedsmiddelvirksomhed			
Type	Navn	Afstand [m]	Minimumsafstand [m]
Ensilageopbevaringsanlæg	Ny ensilageplads	107	-
Staldbygning	Kostald	10	-
Gødningslager	Møddingsplads	46	-

Bilag IV-arter

Bilag IV arter er særlig beskyttede dyrearter, der fremgår af bilag IV i EU's habitatdirektiv. Det betyder, at arternes yngle- og rasteområder ikke må beskadiges eller ødelægges.

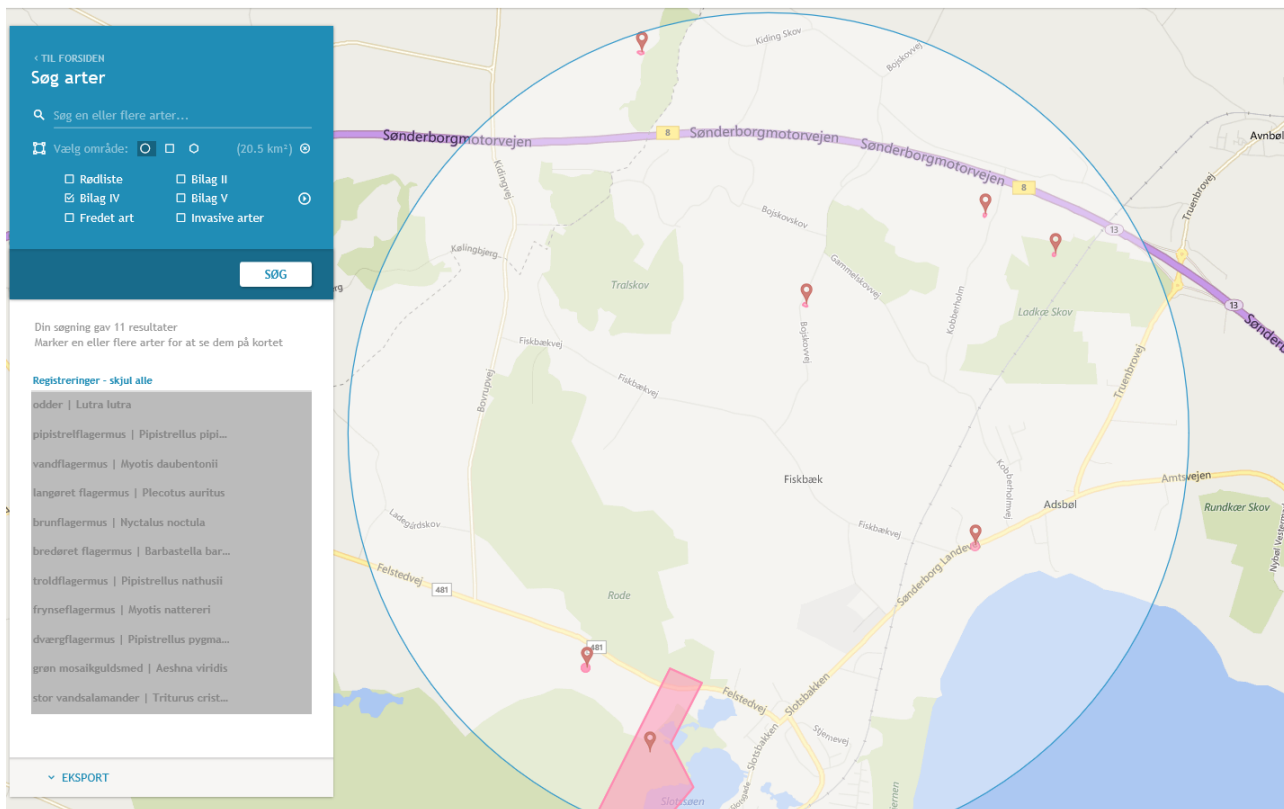
I en faglig rapport fra DMU (nr. 635, 2007)³ findes en liste over bilag IV arters udbredelse i et grid på 10 km x 10 km fordelt over hele landet. Baseret på denne rapport er der undersøgt hvilke bilag IV-arter der kan være til stede i området omkring husdyrbruget Fiskbækvej 15. Derudover er der indhentet data for registreringer af bilag IV arter fra Miljøportalen (se Figur 4) og Sønderborg kommunes egne registreringer (se Figur 5) af padder i området. I Tabel 6 fremgår de Bilag-IV arter der kan være til stede i området omkring husdyrbruget.

Sønderborg kommune oplyser følgende om deres registreringer: *"Området syd for motorvejen er ret godt gennemgået forud for etableringen af motorvejen, men registreringerne er ved at være halvgamle (>10 år). Derfor vil der formodentlig være særligt beskyttede padder (især Stor Vandsalamander) i flere af de nye søer i området, da de netop er etablerede for at kompensere for den barriereeffekt, som motorvejen udgør."*

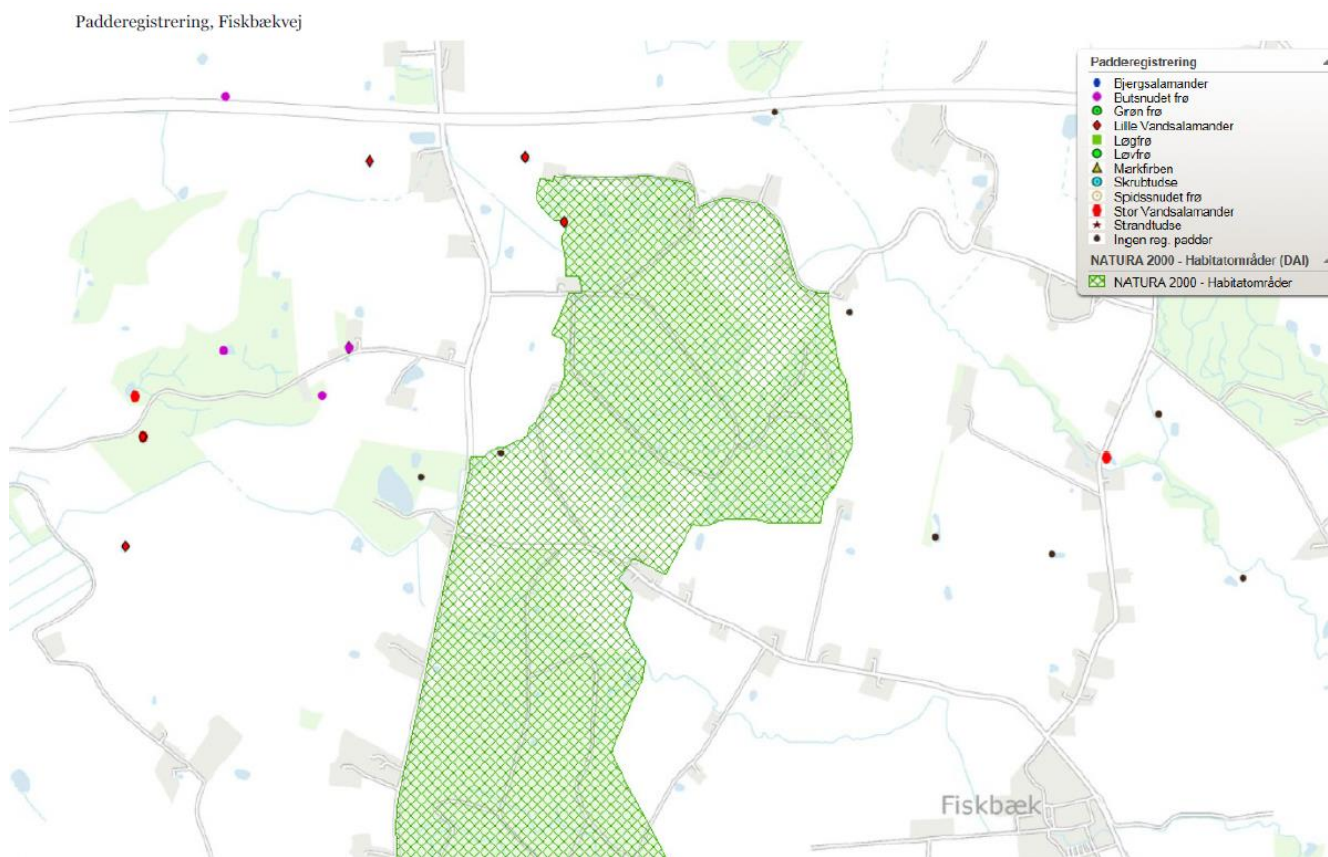
Tabel 6: Bilag IV arter og andre padder som kan være tilstede i nærheden af Fiskbækvej 15. Arterne markeret med * er ikke Bilag IV arter.

Dansk navn	Videnskabeligt artsnavn	Kilde
Pattedyr		
Brunflagermus	Nyctalus noctula	DMU, Miljøportalen
Sydflagermus	Eptesicus serotinus	DMU
Dværgflagermus	Pipistrellus pygmaeus	DMU, Miljøportalen
Pipistrellflagermus	Pipistrellus pipistrellus	DMU, Miljøportalen
Vandflagermus	Myotis daubentonii	DMU, Miljøportalen
Troldflagermus	Pipistrellus nathusii	DMU, Miljøportalen
Langøret flagermus	Plecotus auritus	Miljøportalen
Bredøret flagermus	Barbastellus barbastellus	Miljøportalen
Frynseflagermus	Myotis nattereri	Miljøportalen
Hasselmus	Muscardinus avellanarius	DMU
Odder	Lutra lutra	Miljøportalen
Padder		
Stor vandsalamander	Triturus cristatus	DMU, Miljøportalen, Sønderborg kommune
Spidssnudet frø	Rana arvalis	DMU
*Lille vandsalamander		Sønderborg kommune
*Butsnudet frø		Sønderborg kommune
Krybdyr		
Markfirben	Lacerta agilis	DMU
Insekter		
Grøn mosaikguldsmed	Aeshna viridis	Miljøportalen

³ Søgaard, B. & Asferg, T. (red.) 2007: Håndbog om arter på habitatdirektivets bilag IV – til brug i administration og planlægning. Danmarks Miljøundersøgelser, Aarhus Universitet. – Faglig rapport fra DMU nr. 635. 226 s. <http://www.dmu.dk/Pub/FR635.pdf>

Figur 4 Registreringer af Bilag IV-arter i området fra Danmarks miljøportal. Kort: <http://naturdata.miljoportal.dk>

Figur 5 Sønderborg kommunes registreringer af padder i området. Der er ingen registreringer syd for husdyrbruget. Kort: Sønderborg kommune

3.5 Ammoniakemission og -deposition (B5, B4, D1b)

Ud fra oplysningerne om størrelsen af produktionsarealerne, dyre- og gulvtype i ansøgt drift, nudrift og 8-års drift samt evt. oplysninger om miljøteknologier beregnes husdyrbrugets ammoniakemission i de tre drifter.

Ammoniakemissionen fra stalde og opbevaringslagre på Fiskbækvej 15 fremgår af Tabel 7. Den totale ammoniakemission fra husdyrbruget er i ansøgt drift 6642,7 kg N/år, med en meremission på -329,9 kg N/år i forhold til nudrift og -213,6 kg N/år i forhold til 8-års driften.

Reduktionen i ammoniakemissionen i ansøgt drift i forhold til nudrift og 8-års driften skyldes dels teltoverdækningen på den lille gyllebeholder og at en del af produktionsarealet i klimastalden ændres fra slagtesvin til smågrise. Forskellen mellem nudrift og 8-års drift skyldes at møddingspladsen ikke indgår i 8 års-driften.

Tabel 7 Ammoniakemission fra staldafsnit, opbevaringslagre og totalt fra husdyrbruget. Tabel: Husdyrgodkendelse.dk

Drifttype:	Ammoniakemission fra staldafsnit (kg NH ₃ -N/år)	Ammoniakemission fra lagre (kg NH ₃ -N/år)	Ammoniakemission fra husdyrbruget (kg NH ₃ -N/år)
Ansøgt drift	6101,4	541,3	6642,7
Nudrift	6289,7	682,9	6972,6
8 års-drift	6289,7	566,7	6856,3

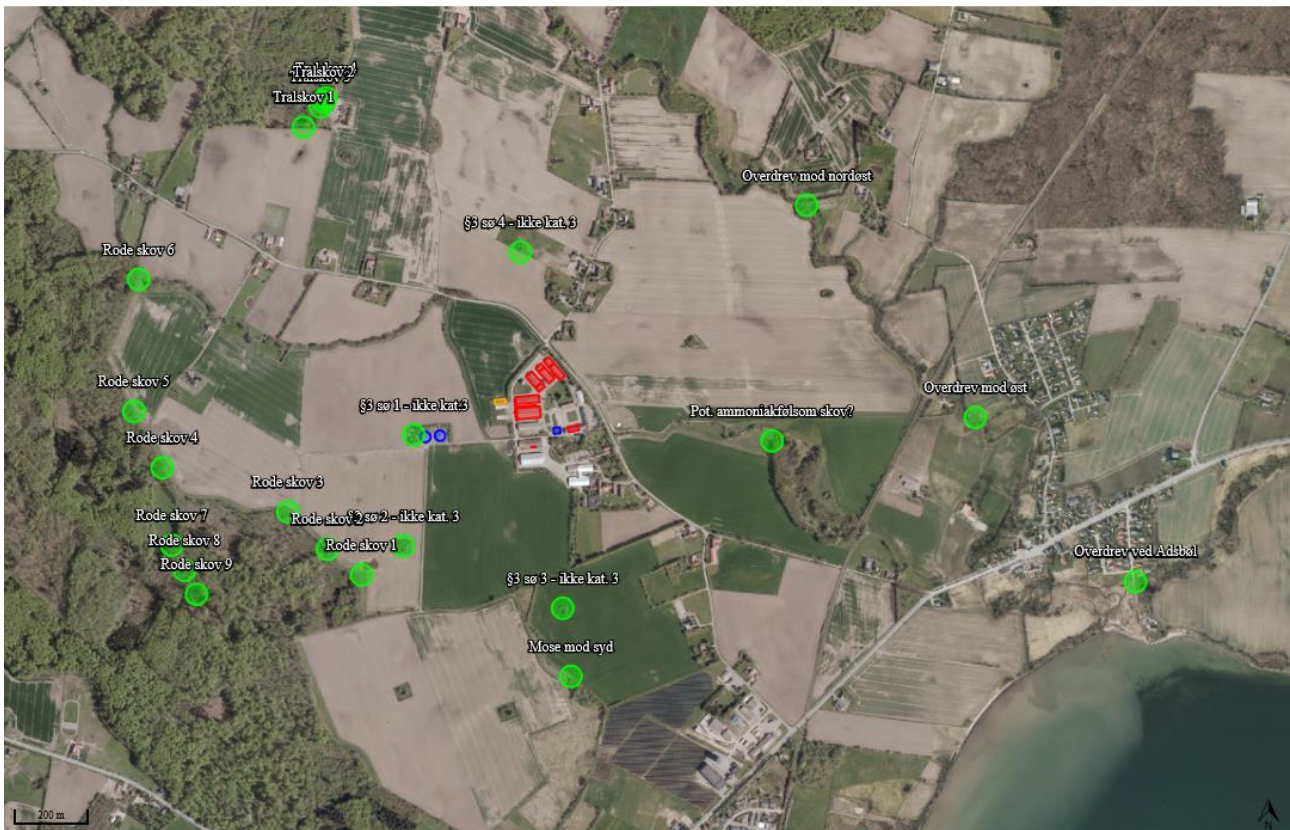
Husdyrbrugets ammoniakemission må ikke give anledning til væsentlige påvirkninger af naturområder, der er beskyttede af europæisk lovgivning (Natura 2000 områder) eller dansk lovgivning, eller som kan være leve- eller ynglelokaliteter for særligt beskyttede dyrearter (bilag IV arter). Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen klarificerer naturen i kategori 1, 2 og 3 natur og fastsætter beskyttelsesniveauer som fremgår af Tabel 8.

Naturområder i nærheden af husdyrbruget fremgår af Figur 6 og beregningerne af ammoniak til disse områder af Tabel 9. Husdyrbruget overholder kravene til ammoniakdeposition til naturområderne i nærheden. Dette er beskrevet nærmere nedenfor.

Tabel 8 Krav til maksimal total- og merdeposition af ammoniak

Ammoniakfølsom natur	Beskrivelse	Krav
Kategori 1	Ammoniakfølsomme Natura 2000-naturtyper uanset størrelse jf. bilag 3 pkt. D i bekendtgørelse om godkendelse og tilladelse m.v. af husdyrbrug hvis de er beliggende inden for et Natura 2000 område og er omfattet af udpegningsgrundlaget og kortlagt, samt heder og overdrev inden for et Natura 2000 område som er omfattet af § 3 i NBL ⁴ (dvs. større end 2.500 m ²)	Max. Totaldeposition (stald og lager) afhængig af antal husdyrbrug i nærheden*): 0,2 kg N/ha/år ved > 1 husdyrbrug 0,4 kg N/ha/år ved 1 husdyrbrug 0,7 kg N/ha ved 0 husdyrbrug.
Kategori 2	Ammoniakfølsomme naturtyper som ligger udenfor Natura 2000 område: højmoser, lobeliesøer, heder der i sig selv er større end 10 ha og omfattet af § 3 i NBL og overdrev der i sig selv er større end 2,5 ha og omfattet af § 3 i NBL.	Max. totaldeposition på 1,0 kg N/ha pr. år.
Kategori 3	Ammoniakfølsomme naturtyper der ikke er omfattet af kategori 1 og 2 og som ligger uden for Natura 2000 område i form af heder, moser og overdrev der er omfattet af § 3 i NBL samt ammoniakfølsomme skove. For at være ammoniakfølsom skal skove være større end 0,5 ha og mere end 20 m bred og bevokset med træer, der danner eller inden for et rimeligt tidsrum vil danne en sluttet skov af højstammede træer og 1) hvor der har været skov på arealet i lang tid (i størrelsesorden mere end ca. 200 år), så der er tale om gammel »skovjordbund«, 2) hvor skoven er groet frem af sig selv på et naturareal, fx tidligere hede, mose eller overdrev, så jordbunden ikke har været dyrket mark inden for en periode svarende til perioden for gammel »skovjordbund« (dvs. i størrelsesorden mere end ca. 200 år), eller 3) hvor der i skoven er forekomst af naturskovindikerende eller gammelskovsarter, som er medtaget på listen "Arter, der er brugt ved prioritering af naturmæssigt særligt værdifulde skove omfattet af § 25 i lov om skove" og arterne har væsentlig, definerende betydning for skovens naturværdi.	Kommunen vurderer konkret, om der skal fastsættes vilkår om max. merdeposition, og hvad det nødvendige krav til max. deposition skal være. Kravet må dog ikke være under en max. merdeposition på 1,0 kg N/ha pr. år
Beskyttede naturtyper der ikke hører under Kategori 1-3, men som efter en konkret vurdering, er ammoniakfølsomme.	Kan fx være enge, standenge og søer	
<p>* Antallet af husdyrbrug ud over det ansøgte opgøres på følgende måde (kumulationsmodel): Antal husdyrbrug med en emission på mere end 150 kg NH₃-N pr. år indenfor 200 m Antal husdyrbrug med en emission på mere end 450 kg NH₃-N pr. år indenfor 200-300 m Antal husdyrbrug med en emission på mere end 750 kg NH₃-N pr. år indenfor 300-500 m Antal husdyrbrug med en emission på mere end 1.500 kg NH₃-N pr. år indenfor 500-1.000 m Antal husdyrbrug med en emission på mere end 5.000 kg NH₃-N pr. år indenfor 1.000-2.500 m</p>		

⁴ Bekendtgørelse af lov om naturbeskyttelse LBK nr 1122 af 03/09/2018

Figur 6: Husdyrbrugets placering i forhold til naturområder hvortil der er foretaget ammoniak beregninger. Kort: husdyrgodkendelse.dk

Tabel 9: Ammoniakdeposition (kg N/ha/år) ved naturområder i nærheden af husdyrbruget. I tabellen fremgår både total depositionen og merdepositionen i forhold til nudriften og 8-års driften. Tabel: Husdyrgodkendelse.dk

Navn:	Kategori:	Opretter:	Kumulation:	Ruhed natur:	Merdeposition (kg N/ha/år):		Totaldeposition (kg N/ha/år):	
					8-års drift	Nudrift:		
Sø mod øst	Kategori 3	Sagsbehandler	0	S	-0,1	-0,1	2,5	▼
Tralskov 1	Kategori 1	Ansøger	1	S	0,0	0,0	0,3	▼
Tralskov 2	Kategori 1	Ansøger	2	S	0,0	0,0	0,2	▼
Tralskov 3	Kategori 1	Ansøger	1	S	0,0	0,0	0,2	▼
Tralskov 4	Kategori 1	Ansøger	2	S	0,0	0,0	0,2	▼
Rode skov 1	Kategori 1	Ansøger	0	S	0,0	0,0	0,4	▼
Rode skov 2	Kategori 1	Ansøger	0	S	0,0	0,0	0,6	▼
Rode skov 3	Kategori 1	Ansøger	0	S	0,0	0,0	0,5	▼

Tabel 9 fortsat

Rode skov 4	Kategori 1	Ansøger	0	S	0,0	0,0	0,4	▼
Rode skov 5	Kategori 1	Ansøger	0	S	0,0	0,0	0,3	▼
Rode skov 6	Kategori 1	Ansøger	0	S	0,0	0,0	0,4	▼
Rode skov 7	Kategori 1	Ansøger	1	S	0,0	0,0	0,3	▼
Rode skov 8	Kategori 1	Ansøger	1	S	0,0	0,0	0,3	▼
Rode skov 9	Kategori 1	Ansøger	1	S	0,0	0,0	0,3	▼
Overdrev ved Adsbøl	Kategori 2	Ansøger	0	Bn	0,0	0,0	0,1	▼
§3 sø 4 - ikke kat. 3	Kategori 3	Ansøger	0	S	-0,1	-0,1	1,7	▼
§3 sø 3 - ikke kat. 3	Kategori 3	Ansøger	0	Mk	0,0	0,0	0,4	▼
§3 sø 2 - ikke kat. 3	Kategori 3	Ansøger	0	S	0,0	0,0	0,6	▼
§3 sø 1 - ikke kat.3	Kategori 3	Ansøger	0	Bn	-1,7	-1,8	3,6	▼
Pot. ammoniakfølsom skov?	Kategori 3	Ansøger	0	S	0,0	0,0	1,1	▼
Overdrev mod øst	Kategori 3	Ansøger	0	Bn	0,0	0,0	0,2	▼
Overdrev mod nordøst	Kategori 3	Ansøger	0	Bn	0,0	0,0	0,3	▼
Mose mod syd	Kategori 3	Ansøger	0	S	0,0	0,0	0,3	▼

Kategori 1 natur

Vest for husdyrbruget ligger Natura2000 området "Rinkenæs Skov, Dyrehaven og Rode Skov". De nærmeste dele af dette Natura200 område er Rode skov og Tralskov, som ligger hhv. ca. 400 m og ca. 900 m fra gyllebeholderne. I disse skove findes kategori 1 naturtyperne Ege-blandskov, Bøg på muld og Elle- og askeskov.

Der er sat en række beregningspunkt i husdyrgodkendelse.dk ved de to skovområder for at udregne ammoniakdepositionen ved områderne fra husdyrbruget. Ved beregningspunkterne sat ved Rode skov ligger totaldepositionen på 0,3-0,6 kg N/ha/år og i Tralskov på 0,2-0,3 kg N/ha/år (Tabel 9).

Da totaldepositionen i dele af skovene er over 0,2 kg N/ha/år, er der undersøgt om der er kumulation med andre husdyrbrug i nærheden, da det har betydning for kravet til ammoniakdeposition som beskrevet i Tabel 8.

I husdyrgodkendelse.dk ligger der oplysninger om husdyrbrug med miljøgodkendelser/tilladelser fra 2007 og frem. Ud fra disse oplysninger fremgår det, at der ligger et husdyrbrug på Bojskovvej 26 med en ammoniakemission på 1645 kg N/år og dermed en kumulationsafstand på 1000 m og et husdyrbrug på Ladegårdsvej 8 med en ammoniakemission på 1460 kg N/år og dermed en kumulationsafstand på 500 m.

Derudover er der også undersøgt om der ligger husdyrbrug i nærheden med en ældre tilladelse/godkendelse (før 2007). Der er benyttet oplysninger fra CHR, tilgængelige tilladelser/godkendelser og tilsynsbreve fra Sønderborg kommunes hjemmeside, LandboSyds databaser og endelig er Sønderborg kommune blevet kontaktet. Ud fra disse oplysninger er der husdyrbrug på Bojskovskov 27, Felstedvej 23 og Bojskovvej 46.

Husdyrbruget på Bojskovskov 27 har ifølge en revurdering fra 2015 en ammoniakemissionen på 2787 kg N/år og dermed en kumulationsafstand 1000 m. For husdyrbrugene på Felstedvej 23 og Bojskovvej 46 er der foretaget beregninger af ammoniakemissionen baseret på det tilladte dyrehold og de aktuelle normtal fra AU (normtal 2018). Ammoniakemissionen fra Felstedvej 23 er beregnet til 1625 kg N/år og dermed er kumulationsafstanden fra husdyrbruget 1000 m. For Bojskovvej 46 er ammoniakemissionen beregnet til 1003 kg N/år og dermed er kumulationsafstanden fra dette husdyrbrug 500 m. Beregningerne er vedhæftet ansøgningen i et excel-ark.

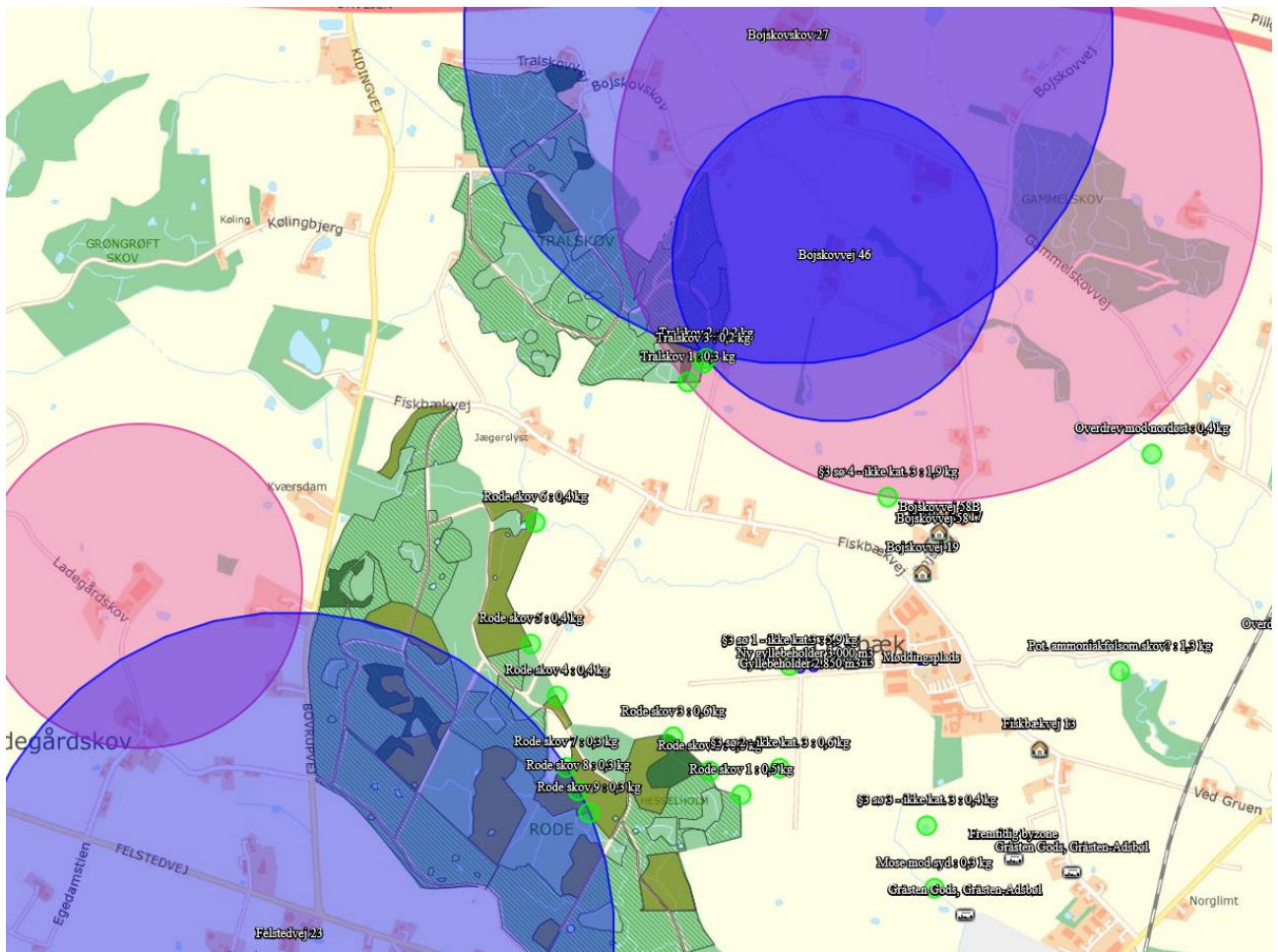
På Figur 7,8 og 9 ses placeringen af husdyrbrugene i nærheden og deres kumulationsafstande. Det ses at der er kumulation ved flere af naturpunkterne, hvilket beskrives nærmere i det næste.

I kanten af Rode skov (Rode skov 1-6) er der ikke kumulation med andre husdyrbrug. Totaldepositionen ved disse beregningspunkter ligger mellem 0,3-0,6 kg N/ha/år. Kravet på 0,7 kg N/ha/år til disse punkter er dermed overholdt.

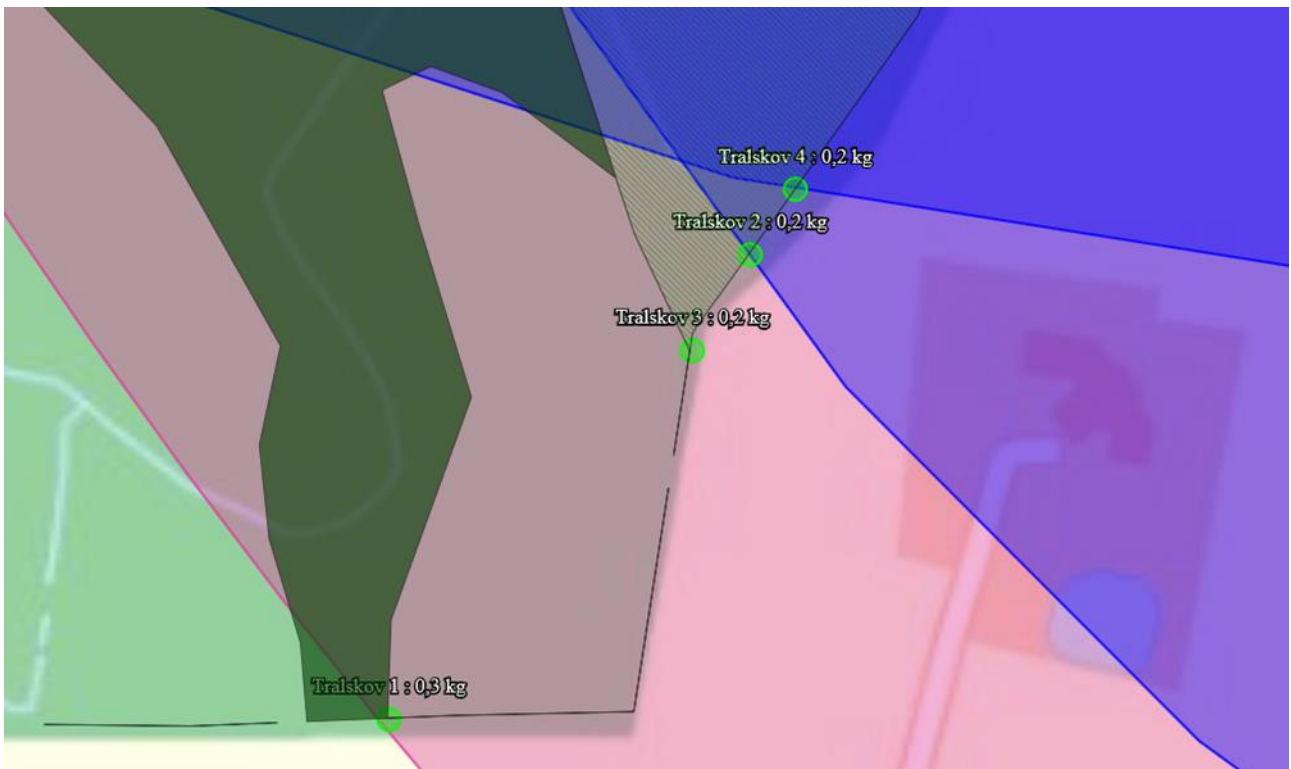
Ved beregningspunkterne lidt længere inde i Rode skov (Rode Skov 7, 8 og 9) er der kumulation med et husdyrbrug. Totaldepositionen ved disse beregningspunkter er 0,3 kg N/ha/år. Kravet på 0,4 kg N/ha/år til disse punkter er dermed overholdt.

Ved Tralskov er der kumulation med et husdyrbrug i de nærmeste beregningspunkter (Tralskov 1 og 3). Totaldepositionen ved disse beregningspunkter er hhv. 0,3 og 0,2 kg N/ha/år. Kravet på 0,4 kg N/ha/år til disse punkter er dermed overholdt.

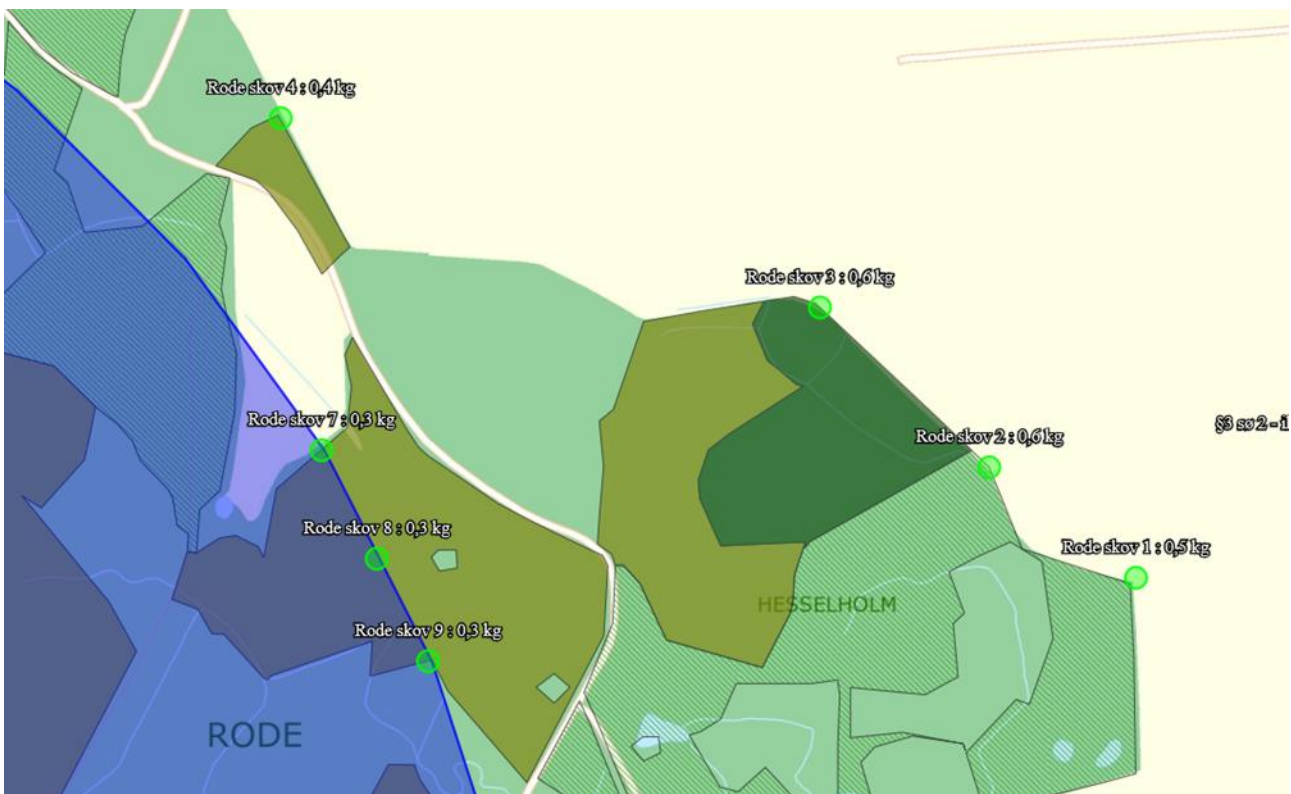
Ved beregningspunkterne (Tralskov 2 og 4) lidt længere nord på i Tralskov, er der kumulation med hhv. to og tre husdyrbrug. Totaldepositionen ved disse beregningspunkter er 0,2 kg N/ha/år. Kravet på 0,2 kg N/ha/år til disse punkter er dermed overholdt.

Figur 7 Placering af andre husdyrbrug og deres kumulationsafstande angivet med cirkler. Lyserøde cirkler er data fra husdyrgodkendelse.dk og blå cirkler er tilføjet manuelt baseret på oplysningerne beskrevet i teksten. Kort: Husdyrgodkendelse.dk

Figur 8 Kumulation med andre husdyrbrug omkring Tralskov. Kort: Husdyrgodkendelse.dk

Figur 9 Kumulation med andre husdyrbrug omkring Rode skov. Kort: Husdyrgodkendelse.dk

Kategori 2 natur

Det nærmeste kategori 2 naturområde er et overdrev beliggende ca. 1,6 km sydøst for ejendommen ved Adsbøl. Totaldepositionen af ammoniak til overdrevet er 0,1 kg N/ha/år, og kravet på 1 kg N/ha/år er dermed overholdt.

Kategori 3 natur

De nærmeste kategori 3 naturområder er en potentielt ammoniakfølsom skov ca. 550 m øst for ejendommen og en mose ca. 700 m syd for ejendommen. Derudover ligger der to overdrev ca. 840 m nordøst og 1,1 km øst for ejendommen. Merdepositionen af ammoniak til disse naturområder er 0,0 kg N/ha/år. Det mindste krav kommunen kan stille, til kategori 3-natur er en merdeposition på maks. 1,0 kg N/ha/år, og dette er dermed overholdt.

Anden beskyttet natur

Nærmeste § 3 beskyttede natur er vandløbet Fiskbæk, der i et åbent forløb løber gennem ejendommen og har udløb i Nybøl Nor. Der er ikke foretaget beregninger af ammoniakdeposition til vandløbet, idet atmosfærisk belastning af ammoniak til vandløb generelt anses for at være af underordnet betydning i forhold til det forventelige kvælstofbidrag fra andre kilder såsom fra grundvandet og overfladenær afstrømning⁵.

Der er foretaget depositions-beregninger til fire §3 søer beliggende indenfor en afstand af 500 m fra husdyrbruget. Den ene sø (§3 sø 1) ligger lige ved siden af den lille gyllebeholder.

Merdepositionen til disse søer er 0,0 kg N/ha/år eller negativ i forhold til nudrift og 8 års drift. Til søen lige ved den lille gyllebeholder (§3 sø 1) er merdeposition -1,8 kg N/ha/år i forhold til nudriften, hvilket skyldes teltverdækningen på gyllebeholderen som er medtaget i ansøgt drift.

3.6 Lugtemission (B6, B4, D1b, D1c)

Husdyrbrugets placering i forhold til nærmeste enkelt bolig (uden landbrugspligt), samlet bebyggelse og byzone fremgår af Figur 10.

Nærmeste nabo uden landbrugspligt er Bojskovvej 19 som ligger 168 m nord for husdyrbruget (vægtet gennemsnitsafstand). Nærmeste samlet bebyggelse er Kobberholmvej 54 og den omkringliggende bebyggelse som ligger ca. 1,3 km øst for husdyrbruget. Nærmeste byzone er et kommuneplanlagt område (7.1.002.T) ca. 800 m sydsydøst for husdyrbruget, som er udlagt til fremtidig byzone.

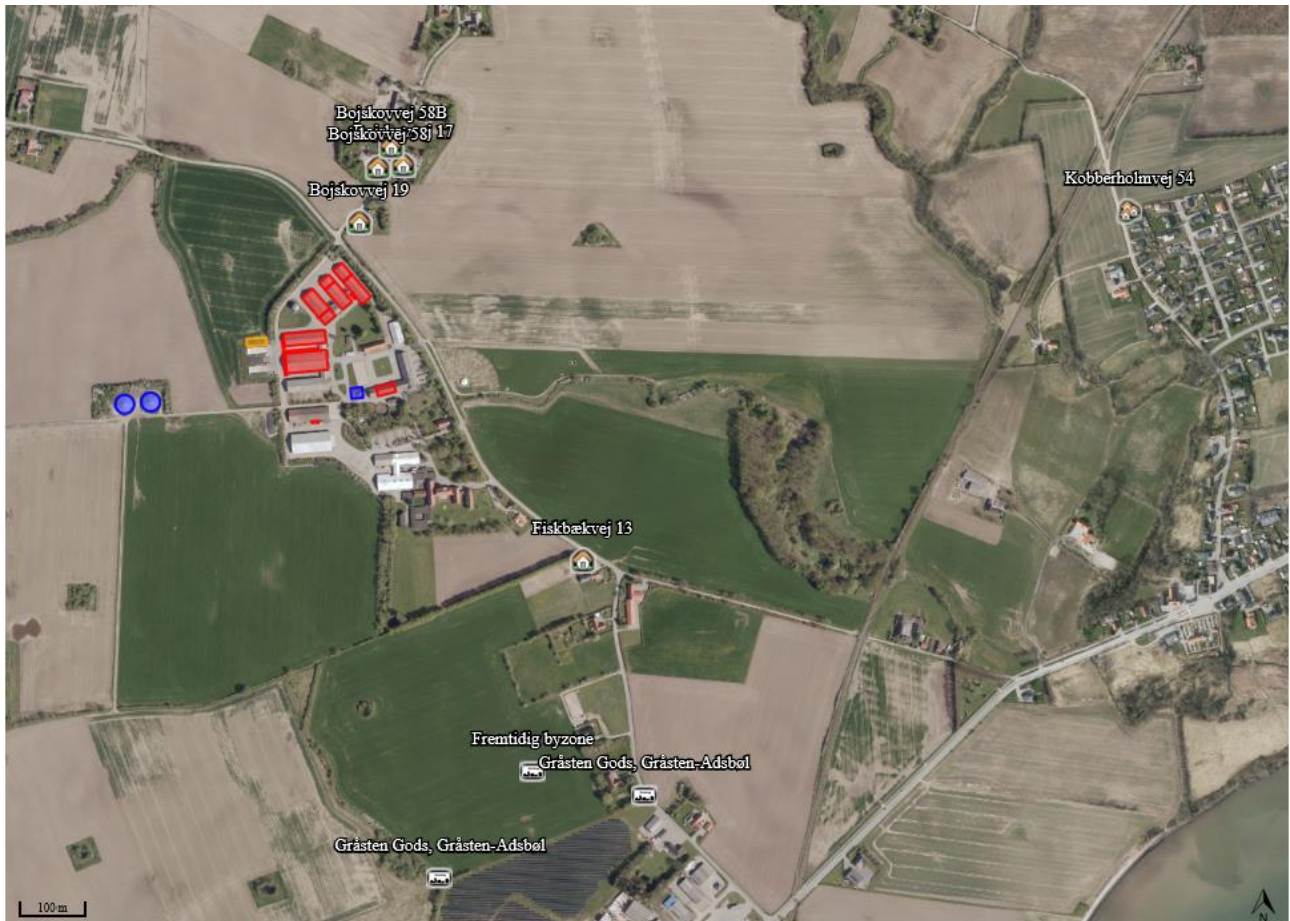
Der er ikke kumulation i forhold til lugt fra andre husdyrbrug i forhold til lugt og nærmeste nabo, samlet bebyggelse eller byzone, idet der ikke ligger husdyrbrug med en ammoniakemission på mere end 750 kg NH₃-N pr. år inden for henholdsvis 100 m fra enkeltbeboelser uden landbrugspligt eller 300 m fra samlet bebyggelse eller byzone- og sommerhusområde (se placering af andre husdyrbrug i nærheden i Figur 7).

De beregnede lugtgenafstande til enkelt naboer, samlede bebyggelser og byzoner ses i Tabel 10. Genafstandene til byzone og samlet bebyggelse er overholdt. Genafstanden til naboen Bojskovvej 19 er ikke overholdt, men husdyrbruget overholder dog 82 % af genafstanden.

Den nye karantænestald medfører en forøget lugtemission. Men da der ændres fra slagtesvin til smågrise på en del af produktionsarealet i klimastalden, sker der samtidig en reduktion i lugtemissionen fra denne stald, som ligger nærmere naboen. Den samlede lugtemission fra husdyrbruget reduceres dermed i ansøgt drift i forhold til nudriften.

⁵ Bak, J.L. 2018: Opdatering af empirisk baserede tålegrænser. Notat fra DCE, 6. september 2018

Kommunen har mulighed for at godkende det ansøgte, hvis afstanden til omboende er længere end 50 % af den beregnede geneafstand (jf. §33 i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen). Lugtemissionen må ikke forøges, medmindre den samtidig reduceres tilsvarende i staldafsnit der ligger nærmere naboen. Begge disse kriterier er overholdt og denne miljøgodkendelse søges derfor under undtagelsesreglen for lugt.

Figur 10: Husdyrbrugets placering i forhold til nærmeste naboer (uden landbrugspligt), samlede bebyggelser og byzoner. Kort: husdyrgodkendelse.dk

Tabel 10: Beregnede lugtgenæafstande til nærmeste naboer, samlede bebyggelser og byzoner. Tabel: Husdyrgodkendelse.dk

Bebyggelse	Kumulation	Model	Ukorrigeret genæafstand (m)	Korrigeret genæafstand (m)	Vægtet gennemsnitsafstand (m)	Genekriterie overholdt	
 Bojskovvej 17	0	NY	204,8	204,8	280,8	Ja	▼
 Bojskovvej 19	0	NY	204,8	204,8	167,9	Nej	▼
 Bojskovvej 58	0	NY	204,8	204,8	261,3	Ja	▼
 Bojskovvej 58B	0	NY	204,8	204,8	300,6	Ja	▼
 Fiskbækvej 13	0	FMK	180	180	579,1	Ja	▼
 Kobberholmvej 54	0	NY	555	555	1310,7	Ja	▼
 Fremtidig byzone	0	NY	753	715,3	804,1	Ja	▼
 Gråsten Gods, Gråsten-Adsbøl	0	NY	753	715,3	926,3	Ja	▼
 Gråsten Gods, Gråsten-Adsbøl	0	NY	753	715,3	921,6	Ja	▼

3.7 Øvrige emissioner og gener (B7, D1b)

Af øvrige emissioner og genepåvirkninger fra husdyrbruget vil der være tale om støj, rystelser, vibrationer, støv, fluer, lysgener, skadedyr, opbevaring af døde dyr, oplag af ensilage og transport. Disse er beskrevet i de følgende afsnit.

Den nærmeste nabo på Bojskovvej 19 ligger 70 m fra nærmeste staldafsnit (klimastalden). Der er fokus på ikke at genere naboerne. Ansøger oplyser, at der ikke er modtaget klager fra naboerne.

3.7.1 Støj (B7, D1b)

På husdyrbruget vil der forekomme støjgener i forbindelse med fodring, ventilation, indblæsning af foder i siloer, aflæsning af foder på ensilagepladser og i foderladen og ved transport af mælk, dyr, foder og gylle. Det meste foder købes færdigblandet, og der er derfor ikke støj fra maling og blanding af foder. Malkning foretages med robotter.

Støjende aktiviteter på ejendommen sker typisk i dagtimerne, og når det er muligt for lukkede døre. Transporter forbi naboer vil kunne høres, men adskiller sig ikke fra anden vejtransport.

Der er undertryksventilation i alle svinestaldene. Ventilationsanlæggene er fra samme år som svinestaldene er opført dvs. år 2000-2004.

Der sker ingen ændringer i støjkilderne fra husdyrbruget med det ansøgte. Den eneste ændring er en mindre øgning i antal transporter til og fra husdyrbruget (se afsnit 3.7.6).

3.7.2 Rystelser og vibrationer (B7, D1b)

Rystelser og vibrationer fra husdyrbruget vil evt. kunne forekomme i forbindelse med transporter til og fra husdyrbruget.

Der sker ingen ændringer i kilderne til rystelser og vibrationer fra husdyrbruget med det ansøgte. Den eneste ændring er en mindre øgning i antal transporter (se afsnit 3.7.6).

3.7.3 Støv (B7, D1b)

Støv vil primært forekomme fra transport i forbindelse med indkørsel af foder og strøelse, udbringning af gylle og dybstrøelse og markarbejde i tørre perioder, hvor evt. jord på veje kan hvirvles op. Der vil blive fejlet efter kørsel, når der er behov for det. Arealerne rundt om bygningerne og ensilagepladserne er befæstede, hvilket reducerer støvgenerne.

Ensilage overdækkes med plast og foder tippes på gulvet i foderladen. I de små fodersiloer (mellem svinestaldene og ved foderladen) blæses foder ind og i den store silo køres foder ind med snegl. Der er støvcykloner på de små fodersiloer der mindsker evt. støvgener i forbindelse med håndteringen af foder. Der sker ikke blanding af foder på ejendommen.

Der er desuden overbrusningsanlæg i alle svinestaldene, med undtagelse af farestalden, hvilket er med til at reducere støvemissioner fra staldene.

Der sker ingen ændringer i støvkilderne fra husdyrbruget med det ansøgte. Den eneste ændring er en mindre øgning i antal transporter (se afsnit 3.7.6).

3.7.4 Lys (B7, D1b)

Placering af udvendig belysning fremgår af oversigtskort 2 i Bilag 1b. Der er tale om mindre lamper, på nær ved hestestalden hvor der er opsat et spot til at oplyse ridebanen.

I svinestaldene slukkes lyset mellem kl. 21-23 (alt efter hvilken stald det er) og tændes igen kl. 6. Om natten er der kun lys ved transponderne i drægtighedsstalden. I kostalden er der lys hele døgnet, men lyset er dæmpet mellem kl. 22 og kl. 5. I ungdyrsstalden er lyset slukket mellem kl. 22 og kl. 6.

3.7.5 Skadedyr (B7)

Fluebekæmpelse sker vha. rovfluer i svinestaldene. I kvægstaldene sker fluebekæmpelsen ved udvanding af Neporex i dybstrøelsen samt ved brug af Butoxvet på køerne.

Opbevaring af foder sker i fodersiloer og i foderladen, og der fejes op ved eventuelt spild, så der ikke opstår risiko for tilhold af skadedyr (rotter og mus m.v.). Rottebekæmpelse sker via firmaet Anticimex.

3.7.6 Transporter (B7)

Transporter til og fra husdyrbruget sker via den nordlige indkørsel fra Fiskbækvej (se oversigtskort 2 i bilag 1b). Antallet af tunge transporter fremgår af Tabel 11. Herudover er der kørsel med personbiler i forbindelse med det daglige arbejde med dyrene, dyrlægebesøg og andre kontroller.

Tunge transporter sker typisk i tidsrummet mellem kl. 7-18 på hverdage. I forbindelse med høst og udbringning af gylle vil der kunne foregå transporter i aftentimerne. Mælk hentes på nuværende tidspunkt ml. kl 7 og 9. Udlevering af smågrise sker typisk omkring kl.12.

Der forventes en stigning i antallet af transporter på ca. 6 % med den ansøgte udvidelse af dyreholdet. Stigningen i transporter skyldes flere transporter med ensilage og gylle. Stigningen i gylletransporter er estimeret i kapacitetsberegningen. Det forventes at antallet af transporter med egen ensilage stiger tilsvarende med stigningen i antallet af køer (ca. 25 %). Der forventes ikke en stigning i antallet af transporter med indkøbt tilskudsfoeder eller transporter med dyr (afhentning af tyrekalve, dyr til slagteri og døde dyr), men at de i stedet kommer med en større mængde eller tager flere dyr med per gang.

Tabel 11 Antal tunge transportere til husdyrbruget

Tunge transportere	Nudrift antal/år	Ansøgt drift antal/år
Levering af tilskudsfoder til svin (lastbil, kapacitet 36 tons)	52	52
Levering af tilskudsfoder til kvæg (lastbil, kapacitet 37 tons)	12	12
Levering af soja til kvæg (lastbil, kapacitet 25-30 tons)	12	12
Indkørsel af egen ensilage (traktor og vogn, kapacitet 25 tons)	164	205
Indkørsel af halm (traktor og vogn, ca. 18 baller pr. gang)	28	28
Indlevering af polte (lastbil, ca. 30 dyr pr. gang)	5	5
Udlevering af smågrise (lastbil, nudrift: ca. 400 dyr pr. gang, ansøgt drift: ca. 500 dyr pr. gang)	24	24
Udlevering af slagtesvin (lastbil, ca. 8-10 dyr pr. gang)	3	3
Udlevering af søer til slagtning (lastbil, ca. 7 dyr pr. gang)	12	12
Udlevering af køer til slagtning (lastbil, nudrift: ca. 3-4 dyr pr. gang, ansøgt drift: ca. 4-5 dyr pr. gang)	12	12
Afhentning af tyrekalve (traktor og vogn, nudrift: ca. 6-7 dyr pr. gang, ansøgt drift: ca. 8-9 dyr pr. gang)	12	12
Afhentning af mælk (lastbil)	183	183
Afhentning af døde dyr (lastbil, ca. 1-3 plastcontainere med smågrise pr. gang, søer og køer en gang imellem)	52	52
Gylleudbringning (25 m ³ gyllevogn)	446	453
Gylleflytning til lejet beholder (lastbil, kapacitet 34 tons)	39	54
Udkørsel af dybstrøelse (traktor og vogn, kapacitet 25 tons)	18	19
Levering af diesellole (lastbil)	12	12
Levering af fyringsolie (lastbil)	1	1
Afhentning af affald (lastbil)	12	12
Levering af sække- og pallearer (lastbil)	24	24
Maksimalt i alt	1123	1187

3.8 Reststoffer, affald og naturressourcer (B8, D1b)

3.8.1 Døde dyr (B8)

Døde dyr placeres i en kølebrønd, som er placeret ved det levende hegn nord for svinestaldene (se oversigtskort 2). Plastcontainere med smågrise opbevares i køleanlæg mellem farestalden og klimastalden indtil de køres til afhentningspladsen. Dyr til afhentning af DAKA tilmeldes over via app på mobiltelefonen. DAKA afhenter døde dyr ca. en gang om ugen eller efter aftale.

3.8.2 Affald (B8)

I Tabel 12 er oplistet husdyrbrugets affaldstyper, opbevaringssteder, transportører, modtageanlæg samt skønnede årlige affaldsmængder.

Husdyrbruget har et affaldssorteringssystem på ejendomme. En stor del af affaldet (se Tabel 12) opbevares først i værkstedet i svinestalden eller ved siden af kontoret i køstalden. En gang om ugen henter landbrugsskolens pedeller affaldet i staldene og transporterer det til en plads (se oversigtskort 1 i Bilag 1a), hvor affaldet sorteres. Herfra bliver affaldet afhentet af Marius Pedersen.

Der er fokus på at producere så lidt affald som muligt. Der benyttes ikke mere foder end der er behov for og husdyrgødning anvendes til gødsning af marker. Andet uundgåeligt affald sorteres med henblik på genanvendelse og kun restfraktioner ender i containeren med brændbart affald.

Affald fra husdyrbruget sorteres, opbevaring og bortskaffelse affald miljømæssigt forsvarligt og i overensstemmelse med Sønderborg Kommunes affaldsregulativer.

Tabel 12: Affaldshåndtering og –mængder. * En del af affaldet håndteres i husdyrbrugets egen affaldssorteringssystem som er beskrevet i teksten ovenfor.

Affaldstype	Opbevaringssted	Transportør	Modtageanlæg	Mængder pr. år
Olie- og kemikalieaffald:				
Spildolie	Kemirum	Avista Oil	Kendes ikke	ca. 50 l
Olie- og brændstoffiltre	Kemirum	Avista Oil	Kendes ikke	Ca. 7-10 stk.
Spraydåser	Egen affaldssortering*	Marius Pedersen	Kendes ikke	ca. 100 stk.
Rester af bekæmpelsesmidler	Kemirum	Kører selv	Genbrugsplads	Normal intet
Medicinrester	Egen affaldssortering*	Kører selv	Apotek	Normal intet
Kanyler i særlig beholder	Egen affaldssortering*	Kører selv	Apotek	ca. 6 beholdere
Batterier – alle typer	Egen affaldssortering*	Marius Pedersen	Kendes ikke	ca. 100 stk.
Fast affald:				
Rent papir/pap (primært emballage)	Egen affaldssortering*	Marius Pedersen	Kendes ikke	ca. 300 kg
Rent plast (primært emballage)	Egen affaldssortering*	Marius Pedersen	Kendes ikke	ca. 60 kg
Lysstofrør, LED og Varmepærer	Egen affaldssortering*	Marius Pedersen	Kendes ikke	ca. 60 lysstof/LED ca. 240 varmpærer
Tomme medicinglas	Egen affaldssortering*	Marius Pedersen	Kendes ikke	ca. 420 stk.
Jern og metal	Se oversigtskort 2	Marius Pedersen	Kendes ikke	ca. 2 containere
Mælkefiltre	Affaldscontainer ved ensilagepladser	Marius Pedersen	Kendes ikke	ca. 1095 stk.
Diverse brændbart	Affaldscontainer ved ensilagepladser	Marius Pedersen	Kendes ikke	
Døde dyr	Plads til døde dyr	DAKA	DAKA	Ca. 100 plastcontainere m. smågrise Ca. 35 søer Ca. 10-15 køer

3.8.3 Olie- og kemikalier (B7 og B8)

Ansøger driver markdrift fra ejendommen og sprøjter selv. Der er et kemirum i maskinhuset, som har fast gulv uden afløb (se oversigtskort 2 i bilag 1b).

Der er opstillet en dieselolietank i en container syd for halmladen, en dieselolietank ved den store fodersilo og en fyringsolietank i bygningen syd for hestestalden (se oversigtskort 2 i bilag 1b). Tankene står i spildbakker og på fast gulv uden afløb. Der forefindes opsugningsmateriale i form af kattegrus på husdyrbruget.

Hvis der skulle opstå uheld med olie på husdyrbruget, har husdyrbruget udarbejdet en beredskabsplan, hvori det er en instruks ved uheld.

3.8.4 Råvarer (B7)

De væsentlige råvarer i forbindelse med både en svine- og en kvægbesætning er foder og vand. Ansøger bestræber sig på, at benytte så få foderenheder og så lavt et råprotein- og fosforindhold som muligt.

I svinebesætningen fodres der udelukkende med indkøbt tilskudsfoder. Der tørfodres og der anvendes pt. en foderblanding til poltene, tre foderblandinger til smågrisene og to foderblandinger til årssøerne.

Foderblandingerne indeholder tilpassede mængder aminosyrer og højtfordøjelige uorganiske foderfosfater. Der benyttes i nudriften ca. 900 tons tilskudsfoder i svinebesætningen.

I følge normtal fra Håndbog til driftsplanlægning 2015 fra Seges er det forventelige foderforbrug ca. 1.496 foderenheder pr. årssø, 226 foderenheder pr slagtesvin/polt (30-110 kg) og 42 foderenheder pr. smågris (8-30 kg). En foderenhed svarer ca. til 1 kg. Med den forventede fremtidige svineproduktion på ca. 360 årssøer, 12.500 smågrise (8-30 kg), 60 slagtesvin (30-110 kg), 150 polte (30-110 kg), forventes det årlige foderforbrug i svinebesætningen i fremtiden at ligge på ca. 1111 tons.

I kvægbesætningen fodres der primært med egen produceret ensilage samt indkøbt tilskudsfoder og soja. Der benyttes i nudriften ca. 4090 tons ensilage (500.000 FE græs og 650.000 FE majs), ca. 440 tons tilskudsfoder og ca. 300-360 tons soja.

Der findes ikke tilsvarende normtal for forbrug af foder i kvægbesætninger. Ansøger forventer en stigning i foderforbruget på ca. 25 % svarende til den ønskede udvidelse af kvægholdet.

Vandforbruget er beskrevet i afsnit 3.8.6.

3.8.5 Energiforbrug (B8)

Husdyrbrugets energiforbrug i form af el, fyringsolie, dieselolie, halm og træpiller er opgivet i Tabel 13. Energiforbruget til skolen og beboelserne er ikke medtaget. Ansøger forventer at elforbruget vil stige ca. 10 % med den ansøgte udvidelse af dyreholdet (stigningen estimeret ud fra normtal).

Der anvendes primært el til ventilation, belysning, varmelamper, malkeanlæg (robotter), gyllepumper, drift af foderanlæg, korntørring og øvrige elektriske maskiner. Der er ingen markvanding på ejendommen.

Svinestaldene er isolerede og opvarmede med rumvarme og/eller gulvvarme. Opvarmning af svinestaldene, kontoret i kostalden samt skolen sker vha. halmfyr. Udtørring af stalde efter vask sker med rumvarme/gulvvarme, der om vinteren suppleres med dieselfyret varmekanon.

Der genvindes varme fra mælkekølingen. Varmen benyttes til at opvarme vandkarrene i kvægstaldene, så vandet ikke fryser til om vinteren. Der arbejdes på at benytte varmen fra mælkekølingen til andre ting.

Det er undertryksventilation med vægventiler i alle svinestalde. Der foretages jævnlig inspektion af ventilationen og ventilatorerne vaskes i forbindelse med tømning af enkelte staldesektioner (reducerer modstanden). Der er temperaturstyring og alarmer på ventilationsanlæggene.

Der er opsat lysstofrør i halvdelen af svinestalden og LED-belysning i den anden halvdel. Der er indkøbt LED til resten af svinestalden som vil blive sat op snarest. I kvægstaldene er der opsat lysstofrør.

I svinestaldene slukkes lyset mellem kl. 21-23 (alt efter hvilken stald det er) og tændes igen kl. 6. Om natten er der kun lys ved transponderne i drægtighedsstalden. I kostalden er der lys hele døgnet, men lyset er dæmpet mellem kl. 22 og kl. 5. I ungdyrsstalden er lyset slukket mellem kl. 22 og kl. 6.

I følge normtal fra Håndbog til driftsplanlægning 2015 fra Seges er det forventelige elforbrug ca. 174 kWh pr. årssø, ca. 10 kWh pr. slagtesvin, ca. 2 kWh pr. smågris (7-30 kg) og ca. 670 kWh pr. årsko, dog med mulighed for store variationer. Med en forventede fremtidige produktion på 360 årssøer, 12.500 smågrise (8-30 kg), 60 slagtesvin (30-110 kg), 150 polte (30-110 kg), 200 malkekøer tung race, 200 opdræt (0-24 mdr.) og 100 tyrekalve (40-50 kg) giver det et elforbrug på ca. 222.653 kWh. Det forventede elforbrug ligger dermed over normen.

Tabel 13 Energiforbrug i nudrift og ansøgt drift

Type	Nudrift	Ansøgt drift
Ei	ca. 350.000 kWh	ca. 385.000 kWh
Diesellole	ca. 30.000 l	ca. 30.000 l
Fyringsolie	ca. 5.000 l	ca. 5.000 l
Halm	ca. 600 tons	ca. 600 tons
Træpiller	ca. 360 tons	ca. 360 tons

3.8.6 Vandforbrug (B8)

Husdyrbruget modtager vand fra egen boring (DGU 169.231) og forbruget fremgår af Tabel 14. Skolen forsynes med vand fra Gråsten vandværk. Der er opsat vandmåler for at kunne følge forbruget og vandforbruget registreres månedligt. Ansøger forventer at vandforbruget vil stige ca. 18% med det ansøgte (stigningen estimeret ud fra normtal).

Vand benyttes primært til drikkevand til dyr, vask af stalde, malkeanlæg og maskiner, overbrusning af dyr og sanitære forhold. Der er ingen markvandingstilladelser i forbindelse med bedriftens arealer.

Svinestaldene vil blive sat i blød inden vask med overbrusningsanlæg og i farestalden med højtryksrensere. Iblødsætningen reducerer det efterfølgende vandforbrug ved vask. Staldene vaskes i kold vand med højtryksrensere, hvilket også er vandbesparende. Malkerøtterne i kostalden vaskes også i kold vand med højtryksrensere.

I svinestaldene er der opsat drikkeventiler over krybber, hvorved spildt vand optages sammen med foderet. I kvægstaldene er der drikkekar i sengearealerne og vandkar i dybstrøelsesboksene.

Det er ikke udarbejdet planer for vedligehold og reparationer, men ved daglig inspektion vil der blive undersøgt for eventuelle lækager i forbindelse med drikkevandssystemet med efterfølgende igangsætning af reparation.

I følge normtal fra Håndbog til driftsplanlægning 2015 fra Seges er det forventelige vandforbrug ca. 6.200 liter pr. årssø, ca. 560 l pr. slagtesvin/polte, ca. 143 liter pr. smågris, ca. 33 m³ pr. årsko (stor race) og ca. 5,7 m³ pr. opdræt (stor race). Med den forventede fremtidige produktion på 360 årssøer, 12.500 smågrise (8-30 kg), 60 slagtesvin (30-110 kg), 150 polte (30-110 kg), 200 malkekøer tung race, 200 opdræt (0-24 mdr.) og

100 tyrekalve (40-50 kg) giver det et vandforbrug på ca. 12.690 m³. Det forventede vandforbrug ligger dermed over normen.

Tabel 14 Vandforbrug i nudrift og ansøgt drift

Type	Nudrift	Ansøgt drift
Samlet vandforbrug	ca. 19.000 m ³	ca. 22.440 m ³

3.8.7 Spildevand og restvand (B8)

Afløbsforholdene for gylle og restvand på ejendommen fremgår af afløbsplanen i Bilag 6. Sanitært spildevand afledes til offentlig kloak. Spildevand fra husdyrproduktionen og vaske- og regnvand fra møddings- og vaskepladsen ledes til gyllebeholdere. Uforurenede tagvand og regnvand fra befæstede arealer ledes til vandløbet Fiskbæk.

3.9 Forurenings- og genebegrænsende tiltag (B7)

Husdyrbrugets daglige tiltag for at begrænse forurening og gener er beskrevet i afsnittene 3.5 -3.8.

Forholdsregler i forbindelse med uheld med olie, kemikalier, gylle og brand er beskrevet i husdyrbrugets beredskabsplan. Beredskabsplanen opbevares i kemirummet og på kontorene i kostalden og i svinestalden. Beredskabsplanen opdateres løbende, når der er behov.

Der er monteret gyllealarm på de to eksisterende gyllebeholdere. Der er desuden etableret en jordvold på 1-1,5 meters højde på den nordlige, østlige og vestlige side af gyllebeholdere. Hvis der skulle ske et brud på en af gyllebeholderne vil gylle løbe ned en lavning sydøst for beholderne.

Vandløbet Fiskbæk løber ind gennem ejendommen. For at forhindre evt. spild fra transporter til vandløbet er der etableret en vold og kantsten langs vandløbet hvor det løber langs kørearealer på ejendommen (se oversigtskort 2).

3.10 BAT-Ammoniakemission (B9, C2)

Den samlede BAT-beregning for husdyrbruget er beregnet i Husdyrgodkendelse.dk og fremgår af Tabel 15.

Forudsætningen for BAT-beregning tager afsæt i, at der foreligger en miljøgodkendelse på de eksisterende staldafsnit fra før 2007. Det eneste nye staldafsnit i ansøgningen er karantænestalden. BAT-beregningen er dermed baseret på forudsætningerne at karantænestalden er "Nyt (inkl. renoveret) staldafsnit" og at alle de eksisterende staldafsnit er "Eksisterende staldafsnit" som det fremgår af Tabel 16. I miljøgodkendelse fra 2003 er der ikke fastsat vilkår til anvendelse af miljøteknologier for at reducere ammoniakemissionen, og der skal derfor ikke foretages en korrektion af det samlede BAT-krav.

Det samlede BAT-krav for stalde og lagre er beregnet til 6767 kg NH₃-N /år og den faktiske emission til 6643 kg NH₃-N /år. Dermed er det vejledende emissionsniveau overholdt med 124 kg N/år.

Den nye karantænestald lever ikke op til BAT, da den har fuld kumme under spalterne, men dette opvejes af teltoverdækningen på den lille gyllebeholder. Der er ikke behov for at benytte teltoverdækningerne på begge gyllebeholderne for at leve op til BAT. Teltoverdækningen på den store gyllebeholder er derfor ikke medtaget i ansøgt drift.

Tabel 15 Samlet BAT beregning for ammoniakemission. Tabel: Husdyrgodkendelse.dk

Samlet BAT beregning ? i			
	Stalde	Lagre	Total
Samlet BAT krav (kg NH ₃ -N /år)	6084	683	6767
Faktisk emission (kg NH ₃ -N /år)	6101	541	6643
Forskel (kg NH ₃ -N /år)	-	-	124
Vejledende BAT Overholdt?	-	-	Ja

3.11 Forslag til egenkontrol (B7)

Den nye karantænestald lever som nævnt ikke op til BAT, men dette opvejes af teltoverdækningen på den lille gyllebeholder. Da teltoverdækningen på den lille gyllebeholder er sat ind i ansøgt drift som en miljøteknologi foreslås der vilkår om dette. Teltoverdækningen på den store gyllebeholder er ikke indsat som miljøteknologi, og der ønskes derfor ikke vilkår om teltoverdækningen på denne gyllebeholder.

3.12 Grænseoverskridende virkninger (B10)

Husdyrbruget på Fiskbækvej 15 ligger ca. 6 km fra den dansk-tyske grænse.

Tabel 16 Forudsætninger for BAT-beregning. Tabel: Husdyrgodkendelse.dk

BAT krav opnåelig ved anvendelse af BAT for nye og eksisterende stalde 				
Staldnavn	Navn på dyretype og staldsystem eller flexgruppe	Forudsætning for BAT-beregning	BAT krav ved ny stald (kg NH ₃ -N / (m ² · år))	BAT krav ved eksisterende stald (kg NH ₃ -N / (m ² · år)) ^c
Plads til kalvehytter	Kalve, (under 6 mdr.). Dybstrøelse	Eksisterende staldafsnit	0,84	0,84
Ungdyrstald	Kalve, (under 6 mdr.). Dybstrøelse	Eksisterende staldafsnit	0,84	0,84
Ungdyrstald	Malkekøer, kvier og stude. Fast drænet gulv med skraber og ajleafløb	Eksisterende staldafsnit	0,89	0,89
Ungdyrstald	Malkekøer, kvier og stude. Dybstrøelse	Eksisterende staldafsnit	0,84	0,84
Kostald	Malkekøer, kvier og stude. Dybstrøelse	Eksisterende staldafsnit	0,84	0,84
Kostald	Malkekøer, kvier og stude. Sengestald med spalter (kanal, bagskyl eller ringkanal)	Eksisterende staldafsnit	0,89	1,16
Hestestald	Heste. Dybstrøelse	Eksisterende staldafsnit	0,57	0,57
Klimastald - delvis spaltegulv	Smågrise. Toklimastald, delvis spaltegulv	Eksisterende staldafsnit	0,50 - 0,58 ^b	0,56
Klimastald - delvis spaltegulv	Smågrise. Toklimastald, delvis spaltegulv	Eksisterende staldafsnit	0,50 - 0,58 ^b	0,56
Klimastald - fuld kumme	Alle svin; Fulldrænet gulv (kummer under hele arealet) ^a	Eksisterende staldafsnit	0,80 - 1,00 ^b	2,30
Klimastald - fuld kumme	Smågrise. Drænet gulv + spalter (50 %/ 50%)	Eksisterende staldafsnit	0,50 - 0,58 ^b	1,20
Poltestald	Slagtesvin. Drænet gulv + spalter (33 %/ 67%)	Eksisterende staldafsnit	1,06 - 1,62 ^b	2,30
Poltestald	Slagtesvin. Delvis spaltegulv, 25 - 49 % fast gulv	Eksisterende staldafsnit	1,06 - 1,62 ^b	1,90
Farestald	Søer, diegivende. Kassestier, delvis spaltegulv	Eksisterende staldafsnit	0,47 - 0,59 ^b	0,66
Drægtighedsstald	Søer, gølle og drægtige. Løsgående, delvis spaltegulv	Eksisterende staldafsnit	0,70 - 0,87 ^b	1,20
Løbestald	Søer, gølle og drægtige. Individuel opstaldning, delvis spaltegulv	Eksisterende staldafsnit	0,70 - 0,87 ^b	1,30
Løbestald	Søer, gølle og drægtige. Løsgående, delvis spaltegulv	Eksisterende staldafsnit	0,70 - 0,87 ^b	1,20
Løbegård 1	Malkekøer, kvier og stude. Sengestald med fast gulv	Eksisterende staldafsnit	0,89	1,68
Løbegård 2	Malkekøer, kvier og stude. Sengestald med fast gulv	Eksisterende staldafsnit	0,89	1,68
Løbegård 3	Malkekøer, kvier og stude. Sengestald med fast gulv	Eksisterende staldafsnit	0,89	1,68
Babystald	Smågrise. Toklimastald, delvis spaltegulv	Eksisterende staldafsnit	0,50 - 0,58 ^b	0,56
Karantænestald	Slagtesvin. Drænet gulv + spalter (33 %/ 67%)	Nyt (inkl. renoveret) staldafsnit	1,62	2,30

^a BAT-kravet for flexgruppen fastsættes ud fra det dyretype og staldsystem med det højeste relative reduktionskrav og det dyretype og staldsystem med den højeste ammoniakemissionsfaktor.

^b BAT-kravet ved ny stald er progressivt og afhænger af det samlede areal for husdyrtypen i nye staldafsnit

^c BAT krav ved eksisterende stald er tabelværdien for staldtypen. BAT kravet kan være lavere i den aktuelle situation, hvis der fastsat vilkår til eksisterende stald i en tidligere godkendelse.

4. Projektets indvirkninger for miljø, natur og mennesker (D) og tiltag for at mindske virkningerne (D1c)

I dette kapitel vurderes husdyrbrugets væsentlige indvirkninger på miljø, natur og mennesker og hvilke tiltag der er på ejendommen for at mindske disse. Ifølge Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens § 4, stk. 6 skal ansøgningen på passende måde påvise, beskrive og vurdere det ansørgtes væsentlige direkte og indirekte virkninger i forhold til:

- 1) befolkningen og menneskers sundhed,
- 2) biologisk mangfoldighed med særlig vægt på kategori 1- og 2-natur samt bilag IV-arter,
- 3) jordarealer, jordbund, vand, luft og klima,
- 4) materielle goder, kulturarv og landskabet,
- 5) samspillet mellem to, flere eller alle faktorer nr. 1-4 og
- 6) sårbarhed i forhold til risici for større ulykker eller katastrofer som følge af faktorerne nr. 1-5.

I de følgende afsnit er der angivet i parentes hvilke af ovenstående emner der dækkes i afsnittet.

4.1 Beliggenhed og bygningsændringer i forhold til landskab og Bilag IV arter (D1c)

(Bilag IV arter, kulturarv og landskabet)

Afstandskrav

Den nye karantænestald og den nye ensilageplads overholder alle afstandskravene i Husdyrbruglovens §6 og §8.

For de eksisterende staldanlæg er afstandskravet på 25 m til levnedsmiddelvirksomhed ikke overholdt for kostalden til den nye gårdbutik der er under opførelse. Fra butikken vil der blive solgt mælk fra ejendommens egen kvægbesætning. Der vil være stor fokus på god hygiejne og mælken pasteuriseres inden salg. Der er ca. 80 m fra gårdbutikken til nærmeste svinestald (løbestalden). Det vurderes derfor, at der ikke vil være en sundhedsmæssig risiko ved, at gårdbutikken er placeret nærmere end 25 m fra kostalden. Der søges derfor om dispensation for afstandskravet.

Landskab og kulturarv

Husdyrbruget ligger, som beskrevet i afsnit 3.4, i et værdifuldt kulturmiljø med kulturhistorisk bevaringsværdi. Der er ingen fredede fortidsminder i nærheden af husdyrbruget. Området er udpeget som et bevaringsværdigt landskab og særlig værdifuldt landbrugsområde.

Både svine- og kvægstaldene er opført i røde teglsten med grå plader og sort tag. Den store fodersilo er opført i metal og de små fodersiloer er i glasfiber. Der er levende hegn i form af træer rundt om størstedelen af ejendommen, der skærmer for indsigten til husdyrbruget, og det vurderes derfor at husdyrbruget ikke fremstår særlig synligt i landskabet.

Den nye karantænestald etableres i en container på 12 m x 2,5 m. Containeren er placeret syd for halmladen og ligger afskærmet mellem to driftsbygninger. På grund af størrelsen af containeren og dens placering vurderes det, at karantænestalden ikke vil fremstå synlig i forhold til ejendommens øvrige bygningsmasse.

Den nye ensilageplads vil blive etableret i tilknytning til de eksisterende ensilagepladser og vil få samme udseende og dimensioner. Ensilagepladserne fremstår som en del af ejendommens samlede bebyggelse. Det nuværende læhegn rundt om ensilagepladserne vil blive rykket, så den nye ensilageplads også vil blive omkranset af et tilsvarende læhegn. Det vurderes, at den nye ensilageplads og de eksisterende ensilagepladser ikke fremstår særlig synlige i landskabet.

Baseret på ovenstående vurderes det, at denne ansøgning ikke medfører en væsentlige direkte eller indirekte påvirkning af kulturarv eller landskab.

Bilag IV arter

Husdyrbruget ligger udenfor områder udpeget som økologiske forbindelser for dyr. Der er ikke registreret bilag IV-arter på selve ejendommen. Den nærmeste registrering af en Bilag IV-art er stor vandsalamander i en sø ca. 850 m nord for svinestaldene (se Figur 5), der kan dog forekomme Bilag IV-arter nærmere husdyrbruget end denne registrering.

Det kan ikke udelukkes at nogle af de nærmere liggende søer, der ikke er undersøgt, *kan* være levested for padder. Der *kan* desuden forekomme hasselmus i skovene i nærheden af ejendommen og i randområderne til skovene. Nærmeste potentielle levesteder for bilag IV-arter er søen umiddelbart ved siden af de to eksisterende gyllebeholdere (ca. 300 m vest for kvægstaldene) og to søer beliggende ca. 200-300 m nord for svinestaldene. Den nye karantænestald og den nye ensilageplads etableres i stor afstand fra disse områder, og det vurderes derfor de nye anlæg ikke vil forstyrre evt. bilag IV –arter.

Der er registreret flere flagemusearter i området omkring husdyrbruget, og det kan derfor ikke udelukkes at der kan forekomme flagermus på ejendommen.

Da der ikke fjernes hverken store hule træer, stenbunker eller gamle bygninger, som kan være mulige opholdssteder for flagermus, vurderes det at der ikke er risiko for at forstyrre evt. flagermus på ejendommen. Læhegnet ved ensilagepladserne vil blive flyttet ved etablering af den nye ensilageplads, men da der er tale om et relativ nyetableret læhegn bestående af mindre træer, vurderes det, at læhegnet ikke vil være opholdssted for flagermus.

Baseret på ovenstående vurderes det, at denne ansøgning ikke medfører en væsentlige direkte eller indirekte påvirkning af bilag IV arter.

4.2 Begrænsning af ammoniakemission (D1c)

(Menneskers sundhed, luft, biologisk mangfoldighed)

BAT-niveauet er lovbestemt og sikrer at ammoniakemissionen fra husdyrbruget er på et niveau, der svarer til at der er valgt staldsystemer og/eller teknologi der blandt de bedste tilgængelige til at begrænse ammoniakudledningen fra husdyrbruget.

De BAT-krav, der stilles til husdyrbrug, bidrager til, at målet for fald i ammoniakemissionen i Danmark nås, og at den sundhedspåvirkning ammoniak afstedkommer dermed imødegås. Når ammoniakudledningen begrænses, bidrager det også til en generel bedre beskyttelse af ammoniakfølsom natur, da baggrundsbelastninger hertil begrænses.

Beregningerne i Husdyrgodkendelse.dk viser af BAT-niveauet for ammoniak overholdes på husdyrbruget Fiskbækvej 15. Emissionen fra husdyrbruget er 124 kg N/år lavere end BAT-kravet.

Da BAT-niveauet overholdes, vurderes det at der på husdyrbruget sker tilstrækkelig begrænsning af ammoniakemissionen.

4.3 Afsætning af ammoniak til nærliggende natur (B5, D1c)

(Biologisk mangfoldighed med særlig vægt på kategori 1- og 2-natur samt bilag IV-arter)

Ammoniakdepositionen til de nærmeste naturområder omkring husdyrbruget på fiskbækvej 15 er beskrevet under punkt 3.5.

Husdyrbruget ligger forholdsvis tæt på kategori 1 natur i Rode skov og Tralskov, som er en del af Natura2000 området "Rinkenæs Skov, Dyrehaven og Rode Skov". Da totaldepositionen i dele af skovene er over 0,2 kg N/ha/år (se Tabel 9) er der undersøgt om der er kumulation med andre husdyrbrug i nærheden, da dette har betydning for kravet til totaldeposition (se Tabel 8).

I kanten af Rode skov er der ikke kumulation med andre husdyrbrug. Totaldepositionen fra husdyrbruget til denne del af skoven ligger mellem 0,3-0,6 kg N/ha/år og kravet på 0,7 kg N/ha/år er dermed overholdt. Lidt længere inde i Rode skov er der kumulation med et husdyrbrug. Totaldepositionen her er 0,3 kg N/ha/år og kravet på 0,4 kg N/ha/år er dermed overholdt.

I den nærmeste del af Tralskov er der kumulation med et husdyrbrug. Totaldepositionen her er 0,2-0,3 N/ha/år og kravet på 0,4 kg N/ha/år er dermed overholdt. Lidt længere nord på i Tralskov, er der kumulation med hhv. to og tre husdyrbrug. Totaldepositionen her er 0,2 kg N/ha/år og kravet på 0,2 kg N/ha/år er dermed overholdt.

Det nærmeste kategori 2 naturområde er et overdrev beliggende ca. 1,6 km sydøst for ejendommen ved Adsbøl. Totaldepositionen af ammoniak til overdrevet er 0,1 kg N/ha/år, og kravet på 1 kg N/ha/år er dermed overholdt.

De nærmeste kategori 3 naturområder er en potentielt ammoniakfølsom skov ca. 550 m øst for ejendommen. Derudover ligger der en mose og to overdrev indefor en afstand af ca. 1 km fra ejendommen. Merdepositionen af ammoniak til disse naturområder er 0,0 kg N/ha/år. Det mindste krav kommunen kan stille til kategori 3-natur er en merdeposition på maks. 1,0 kg N/ha/år, og dette er dermed overholdt.

Af anden beskyttet natur ligger der fire §3 søer indenfor en afstand af 500 m fra husdyrbruget. Det beskyttede vandløb Fiskbæk løber gennem ejendommen. Den ene sø (§3 sø 1) ligger lige ved siden af de to eksisterende gyllebeholdere. Merdepositionen til disse søer er 0,0 kg N/ha/år eller negativ. Til søen lige ved gyllebeholderne er merdepositionen på -3,0 kg N/ha/år pga. teltoverdækningen på den lille gyllebeholder som indgår i ansøgt drift. Der er ikke defineret ammoniakkrav til §3 natur i husdyrloven, men ifølge naturbeskyttelseslovens §3 må der ikke laves en tilstandsændring af naturområder omfattet af denne lov. En merdeposition til §3 naturområder på under 1 kg NH₃-N/ha/år vurderes generelt ikke at kunne medføre en tilstandsændring af et almindeligt § 3 naturområde.

Da husdyrbruget med det ansøgte overholder ammoniakdepositionskravene til kategori 1,2 og 3 og heller ikke giver anledning til merdeposition til §3 naturområder i nærheden vurderes det, at afsætning af ammoniak fra husdyrbruget ikke vil have en negativ indvirkning på naturområder og Bilag IV-arters levesteder i nærheden af husdyrbruget.

4.4 Lugtgener for omboende (D1c)

(Menneskers sundhed/gene)

Lugtberegningerne sker i overensstemmelse med Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen og er beskrevet under punkt 3.6. Husdyrbruget på Fiskbækvej 15 overholder lugtgeneafstandene til nærmeste byzone og samlet bebyggelse. Geneafstanden til nærmeste nabo på Bojskovvej 19 er dog ikke overholdt.

Den nye karantænestald medfører en forøget lugtmission, men der sker samtidig en reduktion af lugten i klimastalden, som er det staldafsnit der ligger nærmest naboen på Bojskovvej 19. Den samlede lugtmission fra husdyrbruget reduceres dermed i ansøgt drift i forhold til nudriften. I ansøgt drift overholder husdyrbruget 82 % af geneafstanden, hvor i nudriften 77 % af geneafstanden er overholdt.

Lugt opfattes forskelligt af forskellige personer. Det kan derfor ikke afvises, at nogle vil finde geneafstandene for lugt utilstrækkelige, mens andre ikke føler sig generet, selv om de bor inden for lugtgeneafstandene. Husdyrbruget har ikke modtaget klager fra naboen på Bojskovvej 19.

Der er ikke kendskab til, at lugt fra husdyrbrug er direkte sundhedsskadelig.

På baggrund af ovenstående vurderes det, at husdyrbruget ikke udgør en sundhedsrisiko, samt at husdyrbruget kan udvides som ansøgt uden at være til yderligere gene for naboerne.

4.5 Støjgener (D1c)

(Menneskers sundhed/gene)

Støj fra husdyrbruget er beskrevet under punkt 3.7.1.

Den nærmeste nabo på Bojskovvej 19 ligger ca. 70 m fra klimastalden. Det vurderes derfor primært at være støj fra svinestaldene. De fleste støjende aktiviteter i forbindelse med svinestaldene foregår indendørs. Udlevering af smågrise sker ud af dørene fra klimastalden på den side af stalden der vender over mod naboen. Udlevering sker dog kun to gange om måneden i en kortere tidsperiode og foregår i dagtimerne. Ventilationsanlæggene i svinestaldene er ca. 15-19 år gammelt. Når/hvis der bliver behov for at udskifte ventilationen, vil der blive udskiftet til mere støjsvage ventilatorer.

Støj fra kvægstaldene og andre anlæg på ejendommen vurderes ikke at genere den nærmeste nabo, da de ligger længere væk fra naboen og bagved svinestaldene der vil skærme for støjen.

Den nye ensilageplads kommer til at ligge ca. 240 m fra den nærmeste nabo på Bojskovvej 19, og aktiviteter ved ensilagepladserne vurderes derfor ikke at genere naboerne. Den nye karantænestald kommer til at ligge længere væk fra den nærmeste nabo end alle de eksisterende staldafsnit. Støj fra karantænestalden vurderes derfor ikke at genere naboerne.

På baggrund af ovenstående, vurderes det, at Miljøstyrelsens vejledende støjgrænser kan overholdes og støjen fra anlægget med tilknyttede aktiviteter generelt ikke vil give anledning til væsentlige støjgener for de omkringliggende nabobeboelser.

4.6 Gener fra rystelser og vibrationer (D1c)

(Menneskers sundhed/gene)

Rystelser og vibrationer fra husdyrbruget vurderes at være af meget begrænset omfang og at det derfor ikke vil være til gene for naboer. Der kan evt. forekomme rystelser fra transportere til og fra husdyrbruget, men det vurderes at være af meget begrænset omfang og at det ikke vil kunne genere naboer.

4.7 Støvgener (D1c)

(Menneskers sundhed/gene)

Støv fra husdyrbruget er beskrevet under punkt 3.7.3.

Støv i forbindelse med transporter vurderes ikke at vil kunne genere naboer, da transportvejene rundt om ejendommen er befæstet. Som nævnt fejles veje, hvis der i forbindelse med markbruget sker tilsvining af vejarealer.

Ensilagepladserne ligger ca. 240 meter fra nærmeste nabo på Bojskovvej 19, og ensilage er ikke en støvende aktivitet, hvorfor det vurderes ikke at genere naboerne. Foder tippes på gulvet indendørs i foderladen og der er støvcykloner på de små fodersiloer. Der sker ikke blanding af foder på ejendommen. Det vurderes at støvgener i forbindelse med håndteringen af foder ikke vil genere naboerne.

På baggrund af ovenstående, vurderes det, at støv fra anlægget med tilknyttede aktiviteter generelt ikke vil give anledning til væsentlige støvgener for de omkringliggende nabobeboelser.

4.8 Lyspåvirkninger (D1c)

(Landskabet og gener for mennesker)

Der er udvendig belysning på ejendommen som beskrevet under punkt 3.7.4. Det er kun ved hestestald at der er placeret et spot, resten er mindre lamper. Lyset er slukket om natten i de fleste af staldene. Det er kun i kostalden og ved transponderne i drægtighedsstalden at der er lys om natten. Der er desuden levende hegn i form af træer rundt om størstedelen af ejendommen, der skærmer for evt. lyspåvirkninger fra husdyrbruget.

Baseret på ovenstående vurderes det, at belysning på husdyrbruget ikke vil være til gene for de omkringboende eller i forhold til de landskabelige hensyn.

4.9 Skadedyr (D1c)

(Gener og menneskers sundhed)

Bekæmpelse af skadedyr (fluer, rotter og mus) er beskrevet under punkt 3.7.4.

De beskrevne bekæmpelsestiltag vurderes, at være tilstrækkelige til, at der ikke er risiko for gener fra skadedyr eller menneskers sundhed.

4.10 Transporter (D1c)

(Befolkningen og menneskers sundhed/klima i forhold til energiforbruget)

Transporter i forbindelse med husdyrbruget er beskrevet under punkt 3.7.6.

Transporter til og fra husdyrbruget sker ad den nordlige indkørsel fra Fiskbækvej, som er beliggende umiddelbart overfor den nærmeste nabo på Bojskovvej 19. Transporterne foregår i dagtimerne og vil ikke adskille sig fra øvrige tunge transporter på landevejen.

Det samlede antal transporter til husdyrbruget stiger med ca. 6 % pga. af flere kørsler med ensilage og gylle (ca. 15 ekstra transporter med lastbil og 49 med traktor/gyllevogn). Som udgangspunkt sker der udelukkende de nødvendige transporter. Det øgede antal transporter vurderes ikke at være væsentligt til gene for naboerne.

4.11 Energi (D1c)

(Klima)

Energiforbrug i forbindelse med husdyrbruget er beskrevet under punkt 3.8.5. Forbrug af energi kan påvirke klimaet negativt, men man kan ikke drive et moderne husdyrbrug uden at benytte energi.

Husdyrbrugets elforbrug ligger noget over den beregnede norm. Dette skyldes dels at normtallene er for helt nye stald- og ventilationsanlæg, hvilket ikke er tilfældet på denne ejendom. Desuden inkluderer normtallene ikke elforbrug i forbindelse med driften af arealerne og tilhørende bygninger og maskiner.

For at spare på energien er der opsat lavenergibelysning i form af LED i halvdelen af svinestaldene. Der er indkøbt LED til resten af svinestalden som vil blive sat op snarest. Ventilationsanlæggene er ca. 15-19 år gammelt og er derfor væsentligt mere el-forbrugende end nye typer ventilationsanlæg. Når/hvis der bliver behov for at udskifte ventilationen, vil der blive installeret nye lavenergimotorer. Husdyrbruget arbejder desuden på at udnytte den genvundne varme fra mælkekølingen mere effektivt.

Husdyrbruget har desuden planlagt en samtale med en medarbejder fra Sønderborg kommunes ProjectZero for at gennemgå husdyrbrugets muligheder for at reducere energiforbruget og dermed klimapåvirkningerne yderligere.

Det vurderes, at husdyrbrugets el-forbrug ikke er usædvanligt højt og at husdyrbruget forsøger at begrænse energiforbruget og dermed klimapåvirkningen bedst muligt.

4.12 Vandforbrug og påvirkning af vandressourcen (D1c)

(Vand)

Vandforbrug

Vandforbrug i forbindelse med husdyrbruget er beskrevet under punkt 3.8.6.

Vandforbruget på ejendommen ligger noget over den beregnede norm. Erfaringsmæssigt er forbruget i sostalde højere, formodentlig pga. stor fokus på effektiv rengøring.

Der er foretaget vandbesparende tiltag med hensyn til drikkevandssystemer og ved vask af staldene som beskrevet under punkt 3.8.6. Der er opsat vandmåler, for at kunne følge forbruget og vandforbruget registreres månedligt.

Det vurderes derfor, at husdyrbrugets vandforbrug ikke er usædvanligt højt og at der er foretaget de tiltag der er muligt, for at sikre mod et unødvendigt højt vandforbrug.

Grundvand og overfladevand

Husdyrbruget ligger i et område med almindelige drikkevandsinteresser og udenfor indvindingsoplandene til de nærmeste vandværker.

Da stalde, gyllerør, forbeholder og gyllebeholdere på ejendommen er udført i tætte og stabile materialer, vurderes det, at der ikke er risiko for udsivning til det omgivende miljø under normal drift.

I husdyrbrugets beredskabsplan er der beskrevet en procedure ved et evt. brud på en gyllebeholder. Der er desuden lavet en række tiltag for at begrænse en evt. forureningen i det der er monteret gyllealarm på gyllebeholdere og en jordvold rundt om dem.

Vandløbet Fiskbæk løber ind gennem ejendommen. Tagvand fra staldbygningerne ledes til vandløbet. Men da der er tale om rent vand, vurderes det ikke at udgøre en væsentlige direkte eller indirekte påvirkning af

overfaldevandet. For at forhindre evt. spild fra transporter til vandløbet er der etableret en vold og kantsten langs vandløbet hvor det løber langs kørearealer på ejendommen.

Baseret på ovenstående, vurderes det at husdyrbruget ikke har væsentlige direkte eller indirekte påvirkninger af grundvand eller overfaldevand.

4.13 Påvirkning af jordarealer og jordbund (D1c)

(Jordarealer og jordbund)

Da stalde, gyllerør, forbeholder og gyllebeholdere er udført i tætte og stabile materialer, vurderes det, at der fra selve husdyrbruget ikke ved normal drift kan ske væsentlige direkte eller indirekte påvirkninger af jordarealer og jordbund. I husdyrbrugets beredskabsplan er der en instruks til brug ved uheld med gylle.

Opbevaring af olie og kemikalier er beskrevet under punkt 3.8.3. Det vurderes, at olie og kemikalier opbevares miljømæssigt forsvarligt og dermed ikke udgør væsentlige direkte eller indirekte påvirkninger af jordarealer og jordbund. I husdyrbrugets beredskabsplan er der en instruks til brug ved uheld med olie og kemikalier.

4.14 Andet om befolkningen og menneskers sundhed (D1c)

(Befolkningen og menneskers sundhed)

Risikoen ved MRSA, antibiotikaresistens eller smidtsomme husdyrsygdomme håndteres af generelle veterinærregler i fødevarestyrelsens regi. Det vurderes, at der ikke er nogen særlige forhold på husdyrbruget Fiskbækvej 15 eller beliggenheden i forhold til naboer der gør, at der i forbindelse med miljøgodkendelsen skal stilles særlige vilkår i forhold til menneskers sundhed.

4.15 Kumulative og grænseoverskridende indvirkninger (D1b)

Husdyrbruget Fiskbækvej 15 er beliggende ca. 1 km fra nærmeste husdyrbrug på Bojskovvej 46. Det vurderes derfor, at der ikke vil kunne opstå kumulative indvirkninger i forhold til gener ved naboer med hensyn til støj, vibration, støv- og lysgener, skadedyr og affald.

Husdyrbruget er beliggende tæt på kategori 1 natur i Rode skov og Tralskov. Der er vurderet kumulation med andre husdyrbrug i forhold til ammoniakafsætning til skovområderne og dette er beskrevet under punkt 3.5. Der er kumulation med andre husdyrbrug flere steder i skovene. Husdyrbruget Fiskbækvej 15 overholder de skærpede ammoniakkrav til skovene når kumulative indvirkninger tages i betragtning.

Med en afstand på ca. 6 km fra Husdyrbruget til den dansk-tyske grænse vurderes, at der ingen grænseoverskridende virkninger er af denne ansøgning

4.16 Alternative løsninger (D1d)

En alternativ placering af den nye karantænestald er diskuteret, men det vurderes at den ansøgte placering er den mest optimale. Poltene vaccineres med levende vaccine, og det er derfor vigtigt at placere karantænestalden langt fra de øvrige staldafsnit på ejendommen.

En alternativ placering af ensilageplads er diskuteret, men det vurderes at den ansøgte placering er den mest optimale, da den nye ensilageplads placeres ved siden af de eksisterende ensilagepladser.

På ejendommen er der allerede etableret teltoverdækninger på gyllebeholderne, som gør at ammoniakemissionen fra husdyrbruget er mindre end BAT-kravet. I ansøgningen er det kun den teltoverdækningen på den lille gyllebeholder der er anvendt til at opfylde BAT. I ansøgningsprocessen er

anvendelse af flere miljøteknologier på ejendommen, såsom gyllekøling og luftrensning, diskuteret. Da husdyrbruget overholder BAT og da ansøgningen primært omhandler eksisterende staldbygningerne, er disse teknologier, der kræver store indgreb i bygningsmassen, fravalgt, da det ikke vurderes at være proportionalt i forhold til ændringen.

Alternativet til ikke at give en ny miljøgodkendelse (0-alternativet) er, at ejendommen drives videre efter vilkårene fastsat i den eksisterende miljøgodkendelse.

4.17 Samspillet mellem faktorer jf. § 4 stk. 6 nr. 5

Ifølge bekendtgørelse om godkendelse og tilladelse m.v. af husdyrbrug skal der oplyses om væsentlige direkte eller indirekte virkninger som følge af et samspil mellem to, flere eller alle faktorerne:

- 1) befolkningen og menneskers sundhed,
- 2) biologisk mangfoldighed med særlig vægt på kategori 1- og 2-natur samt bilag IV-arter,
- 3) jordarealer, jordbund, vand, luft og klima,
- 4) materielle goder, kulturarv og landskabet

De enkelte faktorer er beskrevet under punkterne 4.4,4.4, 4.5, 4.6, 4.7, 4.8, 4.9, 4.10 og 4.14 (befolkningen og menneskers sundhed), 4.1, 4.2 og 4.3 (biologisk mangfoldighed med særlig vægt på kategori 1- og 2-natur samt bilag IV-arter), 4.2,4.10, 4.11, 4.12 og 4.13 (jordarealer, jordbund, vand, luft og klima) samt 4.1 og 4.8 (materielle goder, kulturarv og landskabet).

Det vurderes, at der ved samspil mellem de oplistede faktorer ikke kan opstå væsentlige direkte eller indirekte virkninger som er større end de virkninger, som er beskrevet under de enkelte punkter 1-4.

4.18 Sårbarhed i forhold til risici for større ulykker mv. jf. § 4 stk. 6 nr. 6

Ifølge bekendtgørelse om godkendelse og tilladelse m.v. af husdyrbrug skal der oplyses om væsentlige direkte eller indirekte virkninger som følge af sårbarhed i forhold til risici for større ulykker eller katastrofer som følge af faktorerne efter nr. 1-5:

- 1) befolkningen og menneskers sundhed,
- 2) biologisk mangfoldighed med særlig vægt på kategori 1- og 2-natur samt bilag IV-arter,
- 3) jordarealer, jordbund, vand, luft og klima,
- 4) materielle goder, kulturarv og landskabet,
- 5) samspillet mellem to, flere eller alle faktorer efter nr. 1-4

Det vurderes at risici for større ulykker eller katastrofer på et husdyrbrug med den nuværende og ansøgte placering vil være udslip af gylle fra gyllebeholdere, fx i forbindelse med overpumpning, brud på gyllebeholder eller lignende. I husdyrbrugets beredskabsplan er der en instruks for, hvordan en sådan situation skal håndteres.

I beredskabsplanen er også instrukser i forbindelse med brand samt udslip af olie og lignende.

4.19 Oplysninger om konsulenten (A4)

Ansøgningen er udarbejdet af Ph.d. Anne Lausten Hansen, LandboSyd. Anne har arbejdet med husdyrgodkendelser siden august 2018. Kontaktoplysninger er oplyst i databladet.

5. Konklusion

Sammenfattende vurderes det, at den ansøgte udvidelse af dyreholdet i eksisterende bygninger samt etablering af en ny karantænestald og en ny ensilageplads på husdyrbruget på Fiskbækvej 15 ikke vil medføre væsentlig direkte eller indirekte påvirkning af det omgivende miljø. Sønderborg Kommune kan ved fastsættelse af normale driftsvilkår for ejendommen fastholde husdyrbruget på de ansøgte tiltag, samt opsætte vilkår for indgreb såfremt husdyrbruget mod forventning medfører forøgede gener for omgivelserne.

6. Bilag

Bilag 1a: Oversigtskort 1 over husdyrbruget Fiskbækvej 15

Bilag 1b: Oversigtskort 2 over husdyrbruget Fiskbækvej 15

Bilag 2a: Staldtegning Svinestalde (gangarealer markeret)

Bilag 2b: Staldtegning Kostald

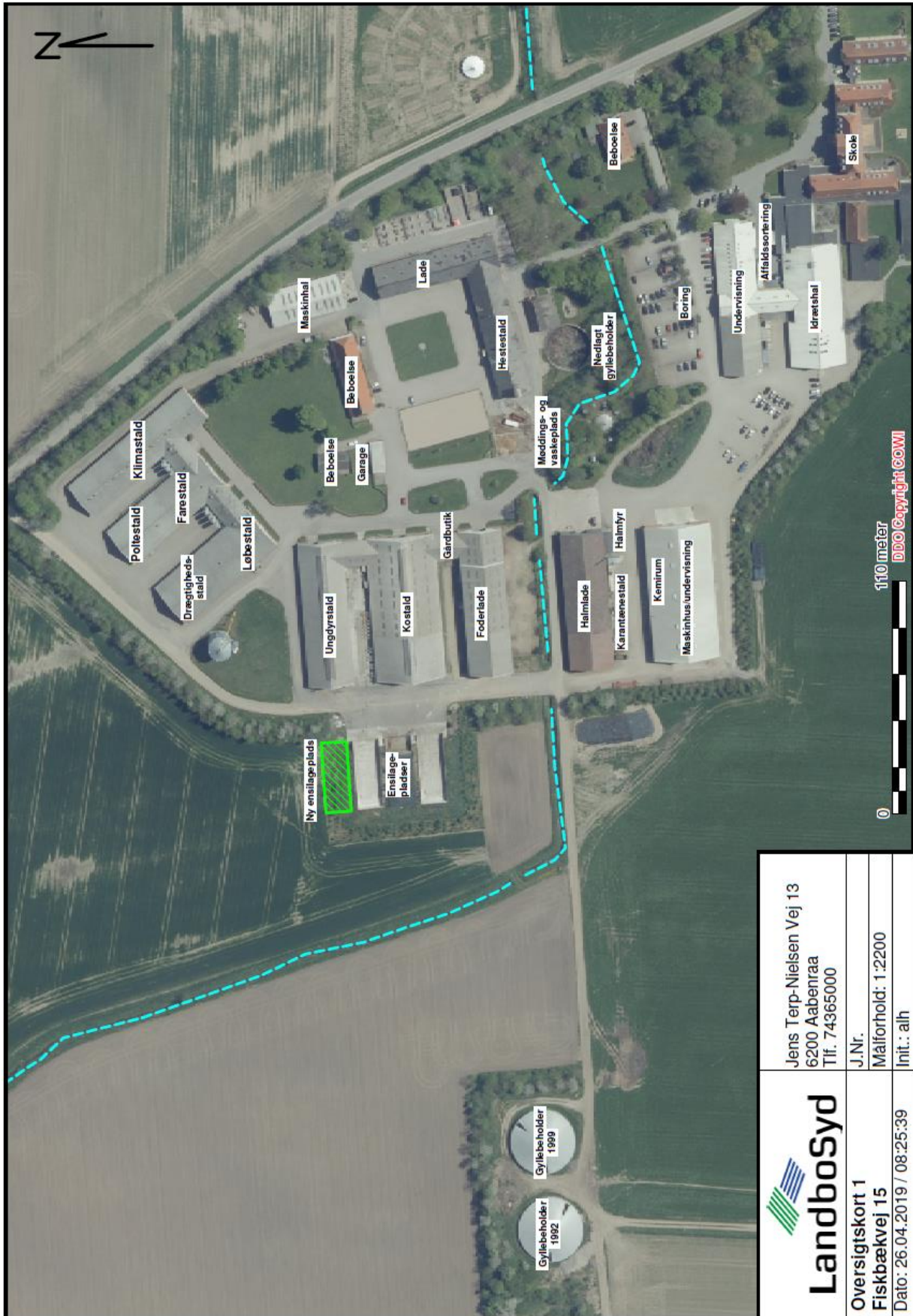
Bilag 2c: Staldtegning Ungdyrstald

Bilag 2d: Staldtegning Kalvehytter og løbegårde

Bilag 2e: Staldtegning over karantænestald

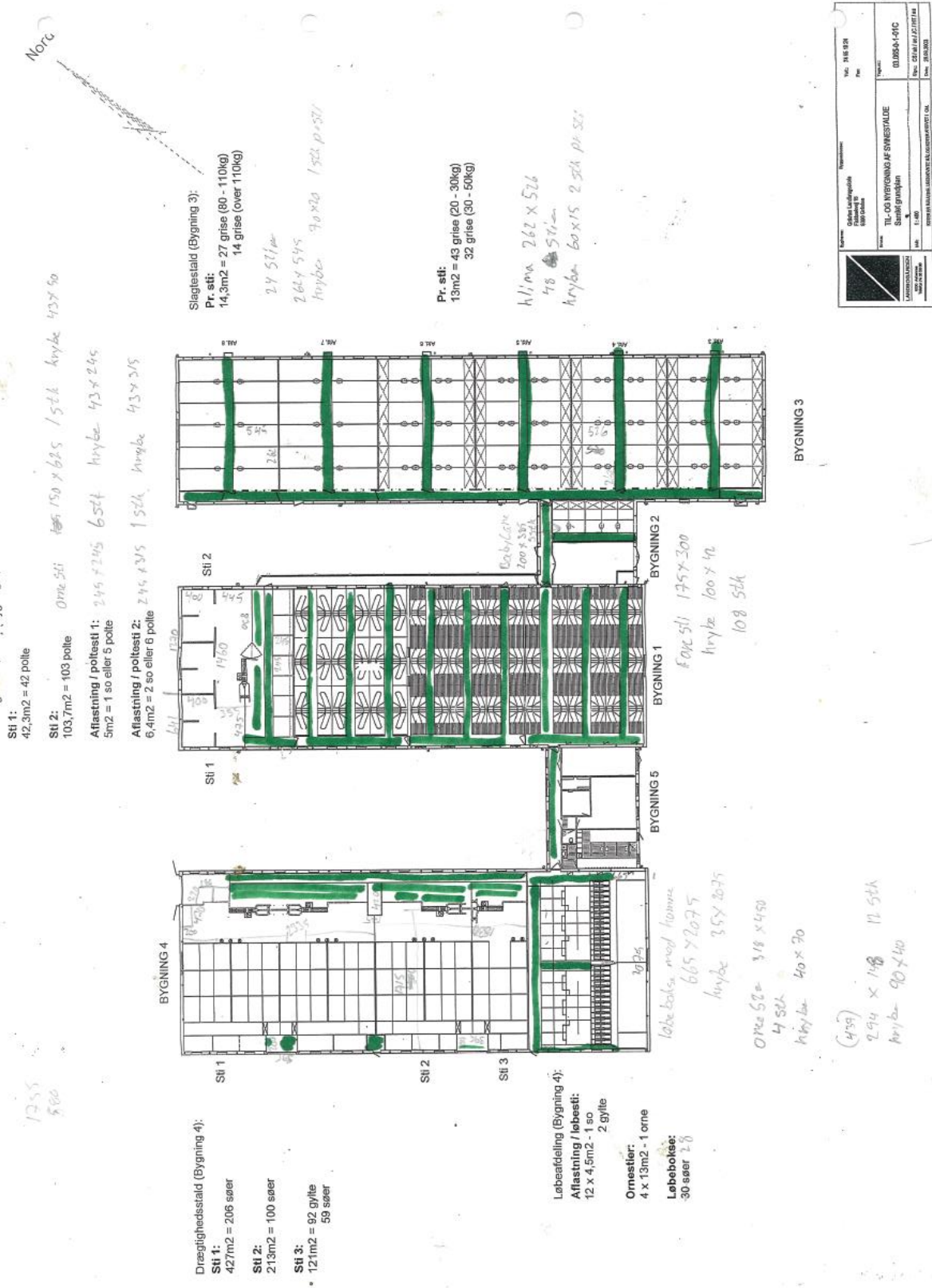
Bilag 3: Afløbsplan

Bilag 1a: Oversigtskort 1 over husdyrbruget Fiskbækvej 15

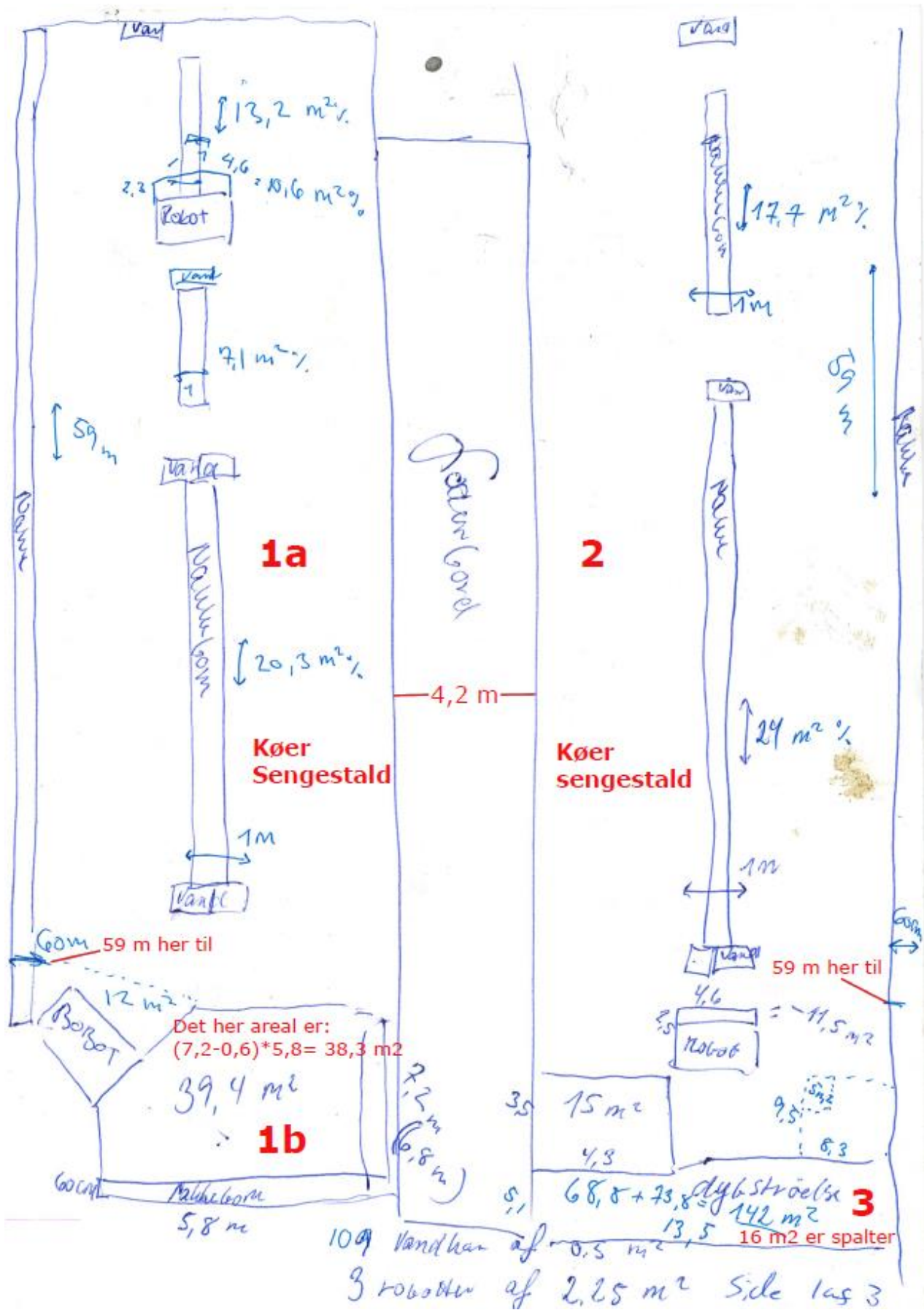
 LandboSyd	Jens Terp-Nielsen Vej 13 6200 Aabenraa Tlf. 74365000		
	J.Nr. Målforhold: 1:2200 Init.: alh		
Oversigtskort 1 Fiskbækvej 15 Dato: 26.04.2019 / 08:25:39			

Bilag 2a: Staldtegning Svinestalde (gangarealer markeret)

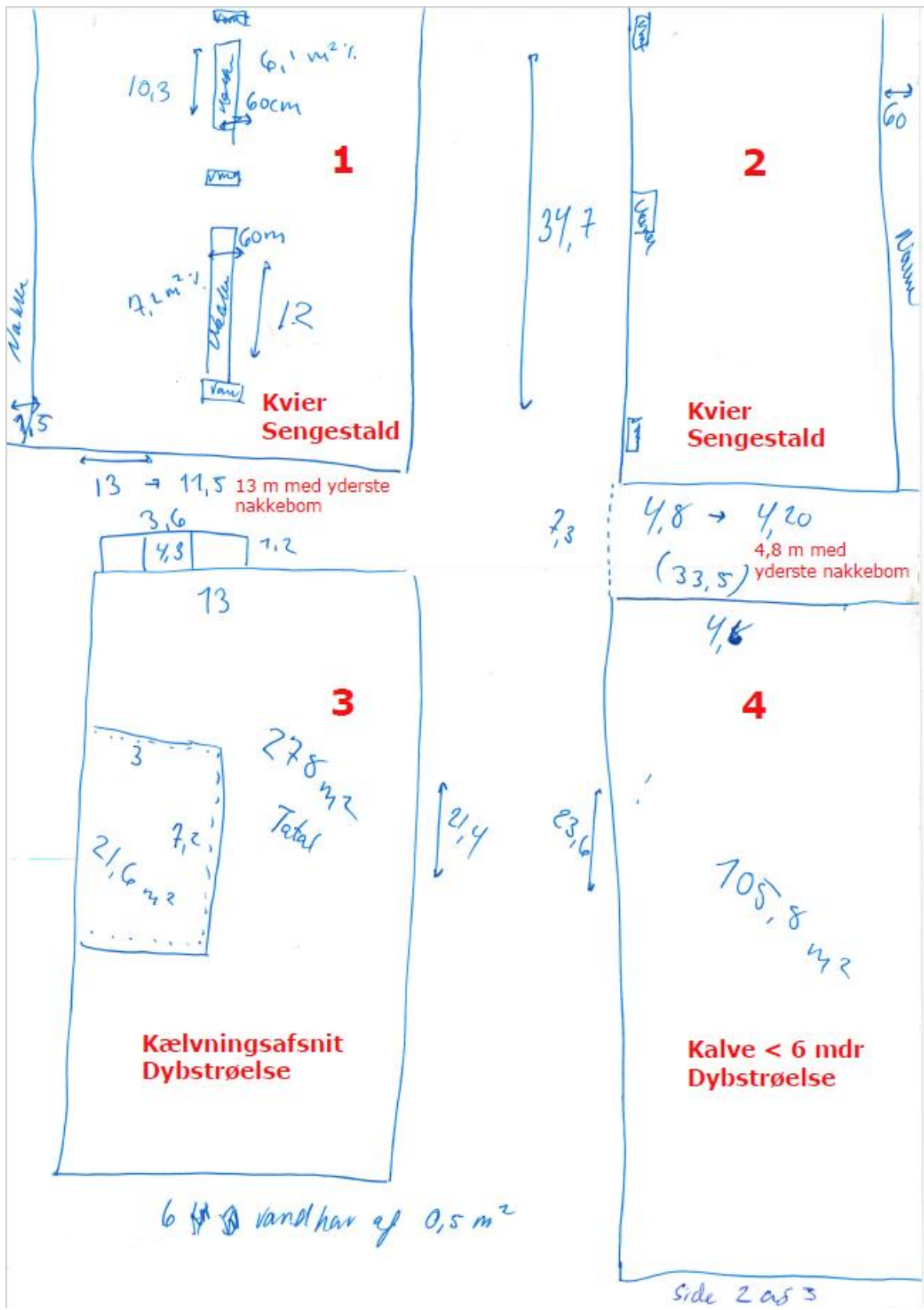

Projektnavn: TIL- OG IVEYGNING AF SVINESTALDE Særlig grupplan Ark: 1-100 Projektleder: Kasper Madsen Tegner: Kasper Madsen Dato: 28/03/2019	
Tegningens titel: TIL- OG IVEYGNING AF SVINESTALDE Særlig grupplan Ark: 1-100 Projektleder: Kasper Madsen Tegner: Kasper Madsen Dato: 28/03/2019	Tegningsnr.: 03.0564-41C Tegningsdato: 28/03/2019

Bilag 2b: Staldtegning Kostald

Bilag 2b: Staldtegning Ungdyrstald

Side 2 af 3

Bilag 2d: Staldtegning Kalvehytter og løbegårde

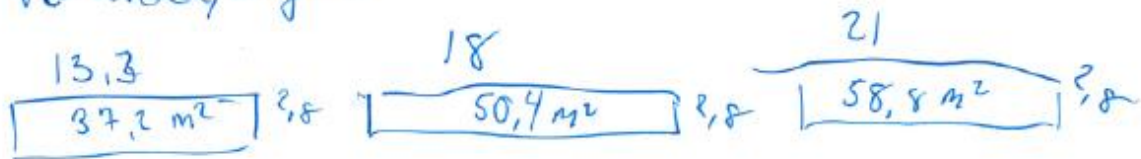
Kalvehytter (nord for kostald)

2x STONHYTTE $4,8 \times 2,4$ (inkl. løbegård)

17x LINDHYTTE $3,5 \times 1,3$

Løbegårde (vest for staldene)

Voranda/løbegård

5,2

3

$12,7 \times 59$

- 53,2

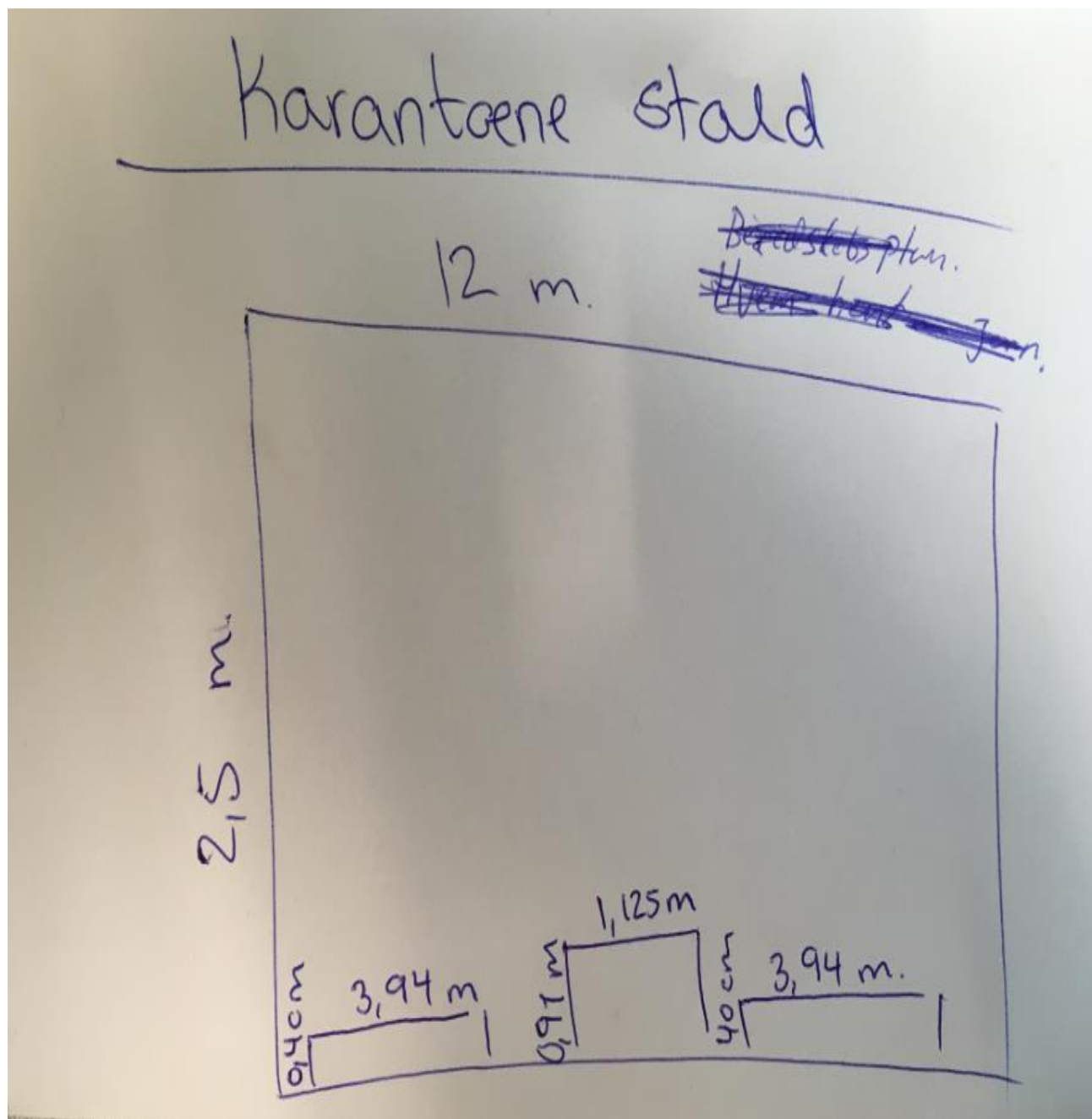
- 2

+ 32

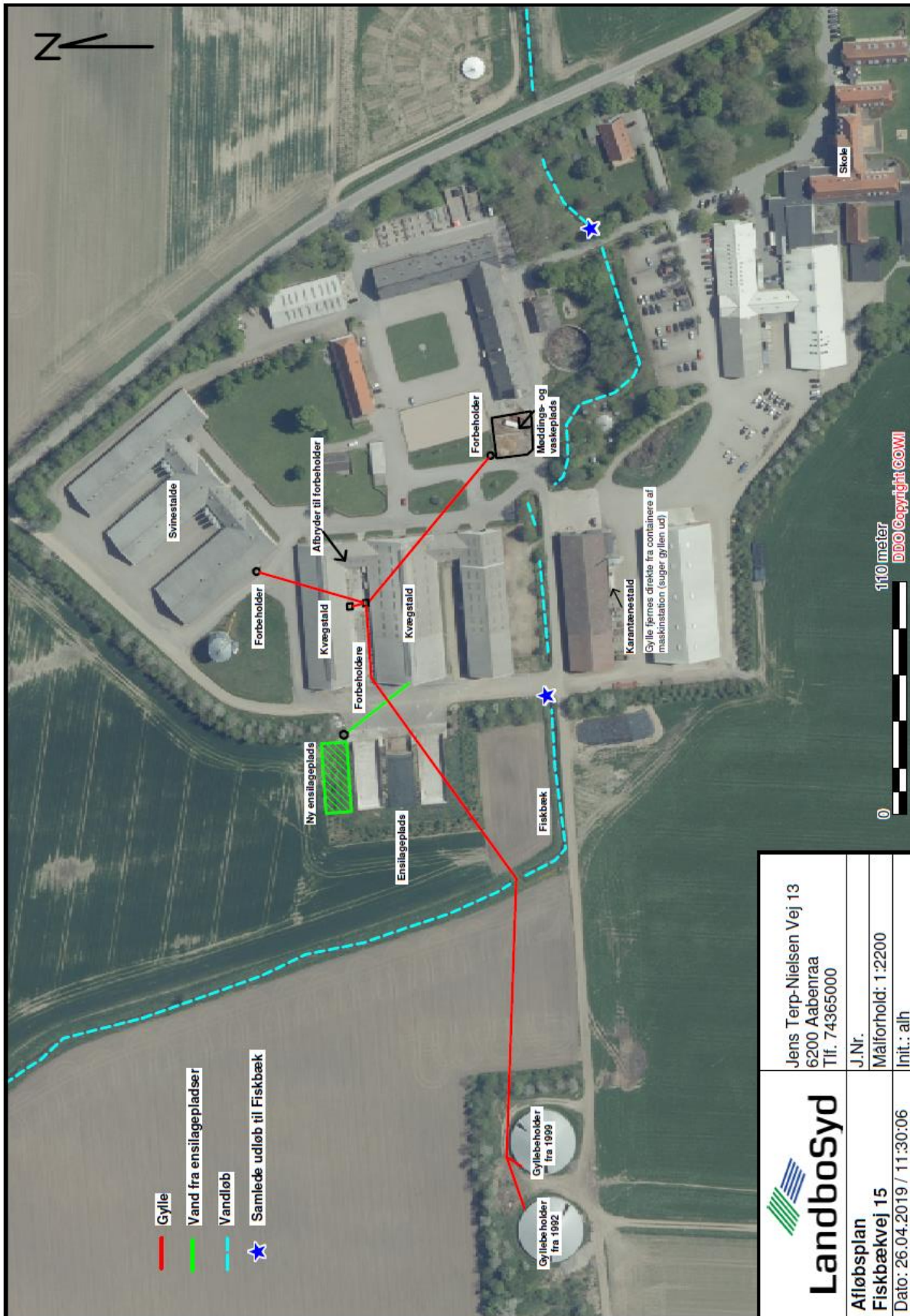
+ 796,5

Side: 3 af 3

Bilag 2e: Staldtegning over karantænestald

Bilag 3: Afløbsplan

	Jens Terp-Nielsen Vej 13 6200 Aabenraa Tlf. 74365000	
	J.Nr.	Målforhold: 1:2200
Afløbsplan Fiskbækvej 15	Dato: 26.04.2019 / 11:30:06 Init.: alh	